

# ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ  
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

Ο πληρώνων συνδρομητής ἀφείλεται γὰ ἀπαυτῆ  
ἐντυπον ἀπόδειξιν πληρωμῆς τῆς Διευθύνσεως.

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΣΤΡΑΠΗΣ

—δδ. Βορείου 13.—

Ἔτος Γ'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῆ 15 Ὀκτωβρίου 1896.

Ἀριθ. 20.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ ἀπὸ τοῦ θανάτου φόβος. — Περὶ τῆς κληρονομικότητος (συνέχεια). — Φάρμακον κατὰ τοῦ δηλητηρίου τῶν ὄψεων. — Ἀρχαία ὑπόγειος πόλις. — Φυτὸν προγνωστικὸν τοῦ καιροῦ. — Ἡ αὔξησις τῆς θερμοκρασίας καὶ τὰ μεγάλα βῆθη. — Ἀνέκδοτα περὶ τῆς Βασιλείσης Ἑλισάβετ. — Σαρκοβόρα φυτὰ. — Πρακτικαὶ συμβουλαὶ ὑγιεινῆς. — Ὁ ἐπὶ Ὀμήρου πολιτισμὸς. — Περὶ πνεύματος καὶ ψυχῆς. — Χαρακτῆρ μικροῦ. — Γεωργικά. — Περὶ τῆς κυπαρίσσου ἱστορικῶς.

## Ο ΑΠΟ ΤΟΥ

## ΘΑΝΑΤΟΥ ΦΟΒΟΣ

Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ὑγιὴς ἄνθρωπος ὀλίγον σκέπτεται περὶ τοῦ θανάτου. Ὁ ἐν τῇ τελείᾳ ἀναπτύξει τῶν δυνάμεων εὐρισκόμενος ἄνθρωπος καὶ ὁ ἐν πλήρει ὑγείᾳ δὲν φοβείται τὸν θάνατον καὶ ἡ ἰδέα περὶ τοῦ, ὅτι τάχυν ἢ βράδιον πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ ἐπέρχεται αὐτῷ σπανίως, ἀν δὲ αὕτη ἐμφανίζεται εἰς τὴν συναίσθησίν του, παρίσταται ἀορίστως πως καὶ τότεν μεμακρυσμένη ὥστε οὐδεμίαν ἀνσυχίαν ἐπιφέρει. Ἡ ρηθῆσα ἀλήθεια δὲν χρῆζει ἀποδείξεων καὶ ἕκαστος δύναται νὰ ἐξελέγξῃ αὐτὴν, ἀν φροντίσῃ νὰ παρατηρῇ τοὺς πέριξ αὐτοῦ ἀνθρώπους τῶν ὁποίων ἡ ἡσυχία καὶ ἡ εὐθυμία εἶναι δυνατὰ μόνον συνεπιεῖται ταύτης τῆς ἀμεριμνησίας, καίτοι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πιθανῶς τὸ μόνον ὃν παρὰ τῶ ὁποίῳ σφραγίσθητις τῷ θανάτῳ εἶναι τελείως ἐναργῆς.

ἄρισμένη καὶ ἀπόλυτος. Ἐν γένει, ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τοὺς κανονικοὺς ὅρους ἔχει τὴν περὶ τοῦ θανάτου ἰδέαν ἀλλὰ δὲν φοβείται αὐτήν. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται, διατι ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ καὶ τῇ θρησκείᾳ ἡ παράστασις τοῦ θανάτου κατέλαβε τόσον τόπον, ἐνῶ οὔτε ἡ καλλιτεχνία, οὔτε ἡ θρησκεία ἐγένοντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀποστροφῆς ἀξία.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ περὶ τοῦ θανάτου ἰδέα δὲν εἶναι εὐκατάστατον νὰ προκαλέσῃ παρὰ τῷ ὑγιεῖ ἀνθρώπῳ τὸ συναίσθημα τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀνσυχίας καὶ ἡ ἀδυναμία τῆς ἰδέας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σπουδαίας ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν τὰ σωματικὰ (ὀργανικὰ) αἰσθήματα ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα διὰ τῶν ὀργάνων τῶν αἰσθήσεων προκαλοῦσι παρ' ἡμῖν ἐντυπώσεις, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι αἱ μεταβολαὶ τῆς καταστάσεως αἱ προκύψασαι ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἡμῶν ἐπίσης συνοδεύονται ὑπὸ αἰσθημάτων τὰ μέρη τοῦ ὀργανισμοῦ τὰ ἐκτὸς πάσης ἀντενεργείας τῶν ἐξωτερικῶν παραγόντων διατελοῦντα ἔχουσιν εἰδικὴν αἰσθησίν, διὰ τῆς ὁποίας γνωρίζομεν τὴν ἐν τῇ καταστάσει αὐτῶν προσελθοῦσαν μεταβολήν. Ἡ πλήρωσις τοῦ στομάχου μετὰ λουκούλειον δειπνὸν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα τῆς ὀργανικῆς αἰσθήσεως προκυπτούσης ἐκ τοῦ πεπληρωμένου τροφῆς στομάχου. ἀν δὲ οὗτος εἶναι κενός, διεγείρει τὸ βασιανιστικὸν αἰσθημα τῆς πείνης. Αἱ ἐναργεῖς ἐντυπώσεις αἱ ἐξαρτώμεναι ἐκ τῆς ὀργανικῆς αἰσθητικότητος προέρχονται μόνον ὑπὸ ἀσυνήθεις ὅρους, προσερχομένους ἐκ τῶν ἐρεθισμῶν φροόντων ἢ ἢ ἡ χαρακτῆρὰ παθολογικόν. ἐν δὲ τῇ κανονικῇ καταστάσει αἱ ἐντυπώσεις εἶνε τόσον ἀσθενεῖς, ὥστε ὑπεκφεύρουσι τὸν παρατηρητήν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ταῦτα τὰ αἰσθήματα εἶναι λίαν πολυά.



ριθμα και προς τούτοις ἀδιάκοπα, ἐξασκοῦσι μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ψυχικῆς ἡμῶν καταστάσεως καὶ δι' ἀοράτων ὁδῶν πολλάκις προσδιορίζουσι τὸν χαρακτῆρα τῆς σκέψεως καὶ τὸν βαθμὸν τῆς διεγερτικότητος ἡμῶν οὕτω π. χ. ἢ ταχύτις τῆς ἀνακύψεως παρ' ἡμῖν παραστάσεων καὶ ἰδεῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν εἰδικῶν ὄρων τῆς ὀργανικῆς αἰσθητικότητος. Ἄν δὲ ἡ παράστασις ἢ ἡ ἰδέα εὐρίσκονται ἐν ἀντιφάσει πρὸς τὸ σύστημα τῶν ἐπικρατούντων ὀργανικῶν αἰσθημάτων τῶν καταλαβόντων τὴν συναίσθησιν, προέρχεται πάλιν μετὰ τῶν ὀργανικῶν αἰσθημάτων, παραστάσεως καὶ ἰδέας καὶ νικῶσι τὰ ὀργανικὰ αἰσθήματα. Οὕτω π. χ. μετὰ χορταστικὸν γεῦμα λίαν δυσκόλως δύναται τις νὰ καλέσῃ ἐν τῇ φαντασίᾳ του τὰς ἐκ τῆς πείνης βασάνους, διότι τὰ ὀργανικὰ αἰσθήματα τῆς πληρώσεως τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ στομάχου ἐξασθενοῦσι τὴν ἐνέργειαν τῆς παραστάσεως τοῦ πεινᾶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ὅτι τὸ συναίσθημα τῆς συμπαθείας ἰδίᾳ ἐμφανίζεται παρὰ τῆς σωματικῆς ἀσθενείας, ἐνῶ οἱ ἰσχυροὶ οἱ ὑγιεῖς οἱ ἀπολαύοντες πάντων τῶν καλῶν τῆς ζωῆς ὀλίγον συμπαθοῦσι τὸν πλῆθρον των. Ἡ συμπάθεια λοιπὸν δύναται νὰ ἐξεγερθῇ μόνον παρ' ἐκείνων ὅστις δύναται ζωηρῶς νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν τῇ φαντασίᾳ του τὴν κατάστασιν τῆς φυσικῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἠθικῆς πίεσεως, ἀπεναντίας ὁ ὑγιής, ὁ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος λίαν δυσκόλως παρῖστα τὴν κατάστασιν τῆς ἀδυναμίας, διότι αὐτὴ ἢ παράστασις εὐρίσκεται ἐν ἀντιφάσει πρὸς τὸ σύστημα τῶν ἐπικρατούντων αἰσθημάτων, τῶν ὑπνεομένων ὑπὸ τοῦ ὑγιούς αὐτοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται, διατὶ ὁ νέος, ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὁ ὑγιής ἄνθρωπος ὀλίγον φροντίζει περὶ τοῦ θανάτου καίτοι εἶναι πεπεισμένος περὶ τοῦ ἀνυποφύκτου αὐτοῦ. Ἐν τῷ ὑγιεῖ ὀργανισμῷ ἐκ πάντων τῶν ὀργάνων εἰς τὸν ἐγκέφαλον διαβιβάζονται ἀμυδρὰ ἐντυπώσεις δυσκόλως προσδιορίζόμεναι κατὰ μέρος· ἀλλὰ τὸ σύνολον αὐτῶν μορφώνει τὸ γενικὸν ἐκείνου αἰσθημα τῆς δυνάμεως, τὸ ἑποῖον αἰσθάνεται ἕκαστος νέος, φυσικῶς ὑγιής ἄνθρωπος καὶ τὸ ὁποῖον καλοῦμεν γενικὸν αἰσθημα τῆς ὀργανικῆς ζωῆς. Δυνάμει τοῦ ψυχολογικοῦ φαινομένου περὶ τοῦ ὁποῖου ἠνωτέρω ἐρρέθη, ἢ κατάστασις αὐτῆς τῆς ὀργανικῆς αἰσθητικότητος κυλιέται ἐν τῇ συναίσθησει ἀνάκυσιν ζωηρᾶς παραστάσεως περὶ τοῦ θανάτου. Διὰ τοῦτο ἢ περὶ τοῦ θανάτου ἰδέα παραμένει ἀσαφής, καὶ δὲν δύναται νὰ προκαλέσῃ αἰσθήματα τόσον ἰσχυρὰ ὥστε νὰ διεγείρῃ τὸ ἐνστικτὸν τῆς αὐτοσυντηρήσεως τὸ ὑποφῶσκον τῷ βάθει τῆς συναίσθησεως.

Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ὑπεξηγεῖ ἡμῖν διατὶ ὁ γέρον ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς φοβεῖται τὸν θάνατον καὶ

δὲν θέλει νὰ γίνηται περὶ αὐτοῦ λόγος ἐπὶ παρουσίᾳ του. Ἴσως ἕκαστος ἔχει παρατηρήσει ὅτι γέροντες τινες ὀργίζονται, ὅταν ἡ διάλεξις στραφῇ εἰς ἀσθενείας καὶ ἀποθανόντας καὶ ὅτι ἀπεναντίας οὗτοι χέρουσιν ἀκούοντας ὅτι πολλοὶ ἀποθνήσκουσιν ἐν βαθεῖ γήρατι ὑπερκατοντούτοις. Εἰς τίνα δὲ εἶναι ἄγνωστα τὰ ἔκτακτα προφυλακτικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνουσιν οἱ γέροντες πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγείας των. Ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται, ὅτι οἱ γέροντες αἰσθάνονται τὴν προσέγγισιν τοῦ θανάτου, ἐνεκα δὲ τούτου τόσον πολὺ καὶ συχνάκις περὶ αὐτοῦ σκέπτονται· ἀλλὰ τὰ γεγονότα πείθουσιν ἡμᾶς περὶ τοῦ ὅτι ὁ ἐκ τοῦ θανάτου φόβος δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συναίσθησεως τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Ἡ ζωὴ τοῦ ναύτου ἢ τοῦ μεταλλευομένου διαρκῶς εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς κίνδυνον ἐν τούτοις ἢ συναίσθησις τοῦ κινδύνου δὲν δηλητηριάζει τὸν βίον αὐτῶν ἰδίᾳ κατὰ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν. Διὰ τοῦτο τὸν ἀπὸ τοῦ θανάτου φόβον ἀποδοτέον εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐξασθένεισιν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν γέροντων, ἣτις δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ κωλύσῃ τὴν ἀνάκυσιν τῆς παραστάσεως τοῦ θανάτου, ἐνεκα δὲ τούτου περὶ τοῦ θανάτου ἰδέα φθάνει σημαντικὴν ζωηρότητα.

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον σχηματίζει τὴν ἀφηρημένην ἰδέαν περὶ τοῦ θανάτου παρῖστανται περιπτώσεις ὅτε οὗτος εὐρίσκειται πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μὲ τὸν πραγματικὸν κίνδυνον. Ἐρωτῶμεν, πῶς φέρεται οὗτος ἐν τούτοις ταῖς περιστάσεσι καὶ ὁποῖα αἰσθήματα καταλαμβάνουσι τὴν συναίσθησιν αὐτοῦ.

Πολυάριθμα, λίαν περιεργὰ γεγονότα πείθουσιν ἡμᾶς περὶ τοῦ, ὅτι ὁ καταναγκαστικὸς θάνατος, ἂν μόνον ἢ ἀγωνία τοῦ θανάτου διαρκέσῃ ὀλίγον χρόνον, ἐπέρχεται ἀνευ φόβου καὶ βασάνων· εἶναι δυνατόν νὰ ὑπόθεσῃ τις ὅτι, ἂν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ ταχέως καὶ ἀπαρατηρήτως, δὲν παράγει τρόμον τινά. Τοῦλάχιστον τοιοῦτον συμπέρασμα δικαιούμεθα νὰ ἐξάξωμεν ἐκ τῶν διηγήσεων ἀτόμων τινῶν τὰ ὁποῖα ἐσώθησαν ἀπροσδοκῆτως ἐκ τοῦ ἀναποφύκτου θανάτου.

(Ἐπεται τὸ τέλος).



## ΠΕΡΙ ΤΗΣ

## ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ

(Συνέχεια ἰδε ἀριθ. 18).

Ὡς πρὸς τὴν κληρονομικότητα ὀφείλομεν εἶτι νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ ὀργανισμὸς μεταδίδει

εἰς τοὺς ἀπογόνους οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ἐκληρονόμησεν ἐκ τῶν γονέων του (συντηρητικὴ κληρονομικότης ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα τὰ ἀτομικὰ διακριτικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα κατὰ πρῶτον ἐνεφανίσθησαν παρ' αὐτῶ (προοδευτικὴ κληρονομικότης) τ. ἔ. μεταδίδει εἰς τοὺς ἀπογόνους οὐ μόνον τὰ ἔμμαντα ἀλλὰ καὶ τὰ τεχνητῶς ἐγκεντροθέντα, ὡς καὶ τὰ ἐπεξεργασθέντα κατὰ τὴν συμμόρφωσιν πρὸς τὸ περιβάλλον μέσον. Ὅπως διευκρινήσωμεν τὸ ῥηθὲν ἀναφερόμεν τινα παραδείγματα ἰδιάζοντα.

Ὅταν κατὰ τὴν κτηνοτροφίαν ἐπιθυμῶσι νὰ λαμβάνωσι παρὰ τῶν κερασφῶρων ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλείτερον ποσὸν καὶ ἀρίστην ποιότητα γάλακτος, ἀρχίζουσιν ἐπιμελῶς νὰ ἀμείλῳσι τὰς ἀγελάδας καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀναπτύσσοντες τὸ ὄργανον τοῦ γάλακτος, ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετὰ παρέλευσιν γενεῶν ἀνατρέφουσιν ἀγελάδας διδούσας πολὺ γάλα. Ἀπ' ἐναντίας, τὸ γάλα σημαντικῶς ἐλαττοῦται, ὅταν τὰ κτήνη ἐπὶ τινὰς γενεὰς δὲν ἀμείλῳνται πρὸς ταῖς γυναῖξιν, αἵτινες δὲν θηλάζουσι τὰ τέκνα των· τὸ γάλα των ἐλαττοῦται καὶ οἱ μαστοὶ των μικρύνονται. Ἰδοὺ διατὶ τῶν Γαλλίδων καὶ τῶν Γερμανίδων, αἵτινες σπάνιως θηλάζουσι τὰ τέκνα των, τὰ στήθη εἶνε μικρότερα ἢ τῶν λοιπῶν γυναικῶν. Ἐν γένει ἅπαντα τὰ ὄργανα τοῦ σώματος ἀπαιτοῦσι πρὸς ἀνάπτυξιν των ἀδιακόπως ἀσυνήσεις, ἄλλως ἢ ἐνέργεια αὐτῶν ἐξασθενεῖ καὶ καθίστανται ἀπροφικὰ. Ἀπεναντίας, κατὰ τὴν ἐνάσκησιν ταῦτα λαμβάνουσιν ἀξιοσημείωτον ἀνάπτυξιν. Γνωρίζομεν π. χ. ὅτι οἱ χωρικοὶ, ἰδίᾳ οἱ ἀγριοί, ἀναγκασμένοι συχνάκις καὶ ἰσχυρῶς νὰ γυμνάζωσι τὰ ὄργανα τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ὁράσεως, διακρίνονται ἐπὶ τοιαύτῃ ἐνέργειᾳ τούτων τῶν ὀργάνων, ἢ ὁποῖα ἀμέσως φέρει εἰς ἐκπλήξιν τὰν κάτοικον τῶν πόλεων. Ἀφ' ἑτέρου, διαρκῶς βλέπομεν πέραξ ἡμῶν παραδείγματα περὶ τοῦ πῶς ἐξασθενεῖ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀσκήσεως ἢ ἐνέργειας τούτων ἢ ἄλλων ὀργάνων. Ἡ οἰκισκὴ νῆσσα π. χ. συγχρότερον βαδίζει ἢ ἵπταται καὶ οἱ πόδες τῆς εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι ἢ αἱ πτέρυγες τῆς, ἐνῶ τούναντιον βλέπομεν παρὰ τῇ ἀγρίᾳ. Οἱ ἀσπάλακες (τυφλοπόντικαι) ἐνδοναίτιοι ἐν ὅποις ὑπογείοις καὶ διόδοις δὲν χρίζουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ των μόλις χρεῖαν τοῦ ὀργάνου τῆς ἀκοῆς, τὸ ὁποῖον ἐγκαίρως προφυλάττει αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κινδύνου, ἐνεκα τούτου παρ' αὐτοῖς καὶ ἡ ἀκοὴ εἶναι ἰσχυρῶς ἀνεπτυγμένη καὶ αὐτὸ τὸ οὖς, συνεπεία τῆς διαρκοῦς σχεδὸν ἐντάσεως τῶν μυῶνων,

λαμβάνει ὀρθὴν θέσιν. Ἀπεναντίας, τὰ οἰκισκὰ ζῶα, σπανιώτερον ἐντείνοντα τὰ ὄτα των, ἐξασθενεῖουσιν διὰ τούτου τοὺς μῦς των, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι τὰ ὄτα των κρέμνεται. Ἐκτὸς τῶν ἀσκήσεων, εἰς τὴν μεταβολὴν τινῶν μελῶν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ζώων συντελεῖ καὶ ἡ τροφή. Πολλάκις παρετηρήθη, ὅτι δταν τὰ σαρκοφάγα πτηνὰ τρέφωσιν ἀποκλειστικῶς διὰ σιτηρῶν, ἢ κοιλία αὐτῶν λαμβάνει κροατίνην διάπλασιν (χρησιμεύουσιν εἰς λείανσιν τῶν σπόρων), ἰδιότης ἀπαντῶσα μόνον παρὰ τοῖς σποροφάγοις πτηνοῖς. Ἀπεναντίας δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς κροατίνης τροφῆς ἢ κοιλία τῶν σποροφάγων πτηνῶν μεταβάλλεται εἰς σαρκοφάγον. Πρὸς δὲ τούτοις πολλὰ ζῶα ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς τροφῆς παριστῶσιν ἐπιπλακτικὰς ἀπομακρύνσεις ἐκ τῶν παραδεδεγμένων νόμων. Οὕτω π. χ. ἐν τισι τόποις τῆς Ἀγγίας ὑπάρχουσι πρόβατα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρεφόμενα ἐξ ἐλικῶν (*Helix vorigata*), ἐν Ἰσλανδίᾳ οἱ ἵπποι εὐχαρίστως τρώγουσι μυραῖνας (*morue*)· ἐν Αὐστραλίᾳ πολλοὶ ψιττακοὶ προτιμῶσι τὸ πρόβειον κρέας πάσης ἄλλης τροφῆς καὶ ἀπλήστως ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τῶν προβάτων ὅπως φάγωσιν τὸ ἐπὶ τῶν νότων αὐτῶν λίπος.

Ἐπὶ τέλους, αὐτὸς ὁ τόπος ἐν τῷ ἀποίῳ κατοικεῖ τὸ ζῶον, ἐξ ἅπαντος προκαλεῖ ἐν τῷ ὀργανισμῷ αὐτοῦ μεταβολὰς τινὰς. Ἐν χαρακτηριστικὸν παραδειγμα τοιαύτης μεταβολῆς προελθούσης ἐκτῆς συμμορφώσεως πρὸς τὸ περιβάλλον μέσον δύναται νὰ χρησιμεύωσι οἱ κόνικλοι, οὗτοι οἱ τρέφονται παριστῶντες ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν θείαν μᾶστιγα τῶν ἀγρονόμων τῆς Αὐστραλίας ἐπολλασιάσθησαν κατ' ἄμετρον ποσόν. Συμπερία τούτου ἠσθάνθησαν ἔλλειψιν τροφῆς ἐν τῇ γῇ καὶ ἰδοὺ οὗτοι ἤρχισαν νὰ ἐκζητῶσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν δένδρων. Οἱ ἀγρονόμοι πολλάκις εὐρίσκουσι αὐτοὺς ἀναρριχομένους ἐπὶ τῶν ἀκακιδῶν εἰς ὕψος πῆχυν τινῶν ἀπὸ τῆς γῆς. Ὅπως ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν δένδρων οἱ κόνικλοι ὠφελοῦνται νὰ ἔχωσι γαμψοὺς ὄνυχας, καὶ οἱ κόνικλοι τῆς Αὐστραλίας, πράγματι διακρίνονται τῶν ὁμοφύλων των, τῶν τῆς Εὐρώπης, διὰ τῶν ὀνύχων ὁμοίων πρὸς τοὺς τῆς γαλῆς. Πραιτέρω δυνάμει τῆς αὐτῆς συμμορφώσεως πρὸς τοὺς ὄρους τοῦ τόπου, οὗτοι οἱ κόνικλοι ἐξέμαθον ἐντελῶς νὰ κολυμβῶσιν, ἐνῶ οἱ τῆς Εὐρώπης φοβοῦνται καὶ αὐτὸ τὸ ὕδωρ.

Καὶ λοιπὸν, οἱ γονεῖς μεταδίδουσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους των οὐ μόνον τὰ χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποῖα ἐκληρονόμησαν ἀλλὰ καὶ τὰ ὁποῖα ἀπέκτησαν ἐξ ἀνάγκης διὰ τῆς συμμορφώσεως πρὸς τοὺς μεταβληθέντας ὄρους τῆς ὑπάρξεως ἢ τὰ χαρακτηριστικὰ τὰ τεχνητῶς ἐγκεντροθέντα αὐτοῖς καὶ ἀναπτυχθέντα διὰ τῆς ἀσκήσεως



Ἄλλ' ἡ δύναμις τῆς κληρονομικότητος χωρεῖ καὶ πρὸς τὰ πρόσω· ὁ οργανισμὸς πολλάκις μεταδίδει εἰς τοὺς ἀπογόνους ἐνίοτε καὶ τὰς τυχαίως, τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἀποκτηθεῖσας βλάβας τῶν μελῶν του.

Εἰς ἐργάτης — ὡς διηγείται ὁ Μπλιούμεν-μπαχ, τυχαίως ἐστερήθη τοῦ λιχανοῦ του, — καὶ δύο τέκνα του ἤλθον εἰς τὸν κόσμον ἄνευ τούτου τοῦ δακτύλου. Ὁ ἐργάτης οὗτος χηρεύσας, ἐνυμφεῖται τὸ δεύτερον, καὶ πάλιν τὰ τέκνα του παρίστων τὴν αὐτὴν ἔλλειψιν.

Ἐν Ἀλεξανδρόβσκη (κυβερνήτῳ Ἐκατεριν.) μία νεαρά καὶ ὑγιὴς κόρη ἐργαζομένη ἐντινὴ ἐργαστασίῳ ἐστερήθη τῆς δεξιᾶς χειρὸς. Αὕτη μὴ δυναμένη νὰ ἐργάζεται κατ' ἐπιτέλειαν ἐπαίτις. Τότε αὕτη ἐγνώρισεν νεαρόν ἐπαίτην τυφλὸν οὐχὶ ἐκ γενετῆς καὶ συνεζεύχθη αὐτόν. Ὁ καρπὸς τούτου τοῦ γάμου ἦν — παῖς καὶ κοράσιον, τὸ μὲν κοράσιον ἐγεννήθη τυφλόν, ὁ δὲ παῖς ἐστερημένος τῆς δεξιᾶς.

Ὁ ἰατρὸς Ἰποκράτης ἀναφέρει, ὅτι ἐν τῇ πύλῃ Κερασῶ (νῦν Τραπεζοῦντι) κατ' ἀρχὰς ἐπίλθον τὰς κεφαλὰς ἐκείνων οἰκτινὸς ἐπεθύμων τὰ φαίνονται εὐγενεῖς (τ. ἔ. νὰ ὄσιν μικροκεφαλοὶ)· μετὰ ταῦτα ἡ ἐγγείρσις αὕτη κατεδείχθη περιττὴ, συνεπεία τῆς κληρονομικῆς μεταδόσεως τῆς μικροκεφαλίας.

Εἶναι γνωστὰ αἱ πεοπτώσεις, καθ' ἃς καὶ τοιαῦτα σημεῖα, οἷον κεκαυτηριασμένοι σφραγίδες ἐπὶ τοῦ σώματος μετεδίδοντο κληρονομικῶς. Ἰδίᾳ πολλὰ παρόμοια περιπτώσεις ἀπαντῶσι μεταξὺ τῶν ζώων: οἱ κύνες οἱ στερηθέντες οὐρᾶς γεννῶσιν ἄνευ οὐρᾶς κυνάρια, οἱ στερηθέντες τῶν ὠτων — ἄνευ ὠτων. Ἐν τούτοις, παρ' ὅλην τὴν ἀφθονίαν τῶν γεγονότων, τῶν ἐπιβεβαιούτων τῶν κληρονομικῆς μετάδοσιν τῶν τυχαίων σημεῖων, ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ὑπάρχει πολὺ τὸ σκοτεινόν, τὸ ἀνιγματοπῶδες, διότι ἀπαντῶσι καὶ τοιαῦτα γεγονότα τὰ ὁποῖα οὐδὲν ἔπιβεβαιούσι τὴν τοιαύτην κληρονομίαν. Θὰ ἀναφέρωμεν δύο πασίγνωστα φαινόμενα. Οἱ Ἑβραῖοι περιτέμνονται ἤδη ἀπὸ τεσσάρων χιλιάδων, ἐν τούτοις «ταύτην τὴν αἱματηρὰν σφραγίδα τοῦ Ἰσραὴλ» ἀναγκάζονται νὰ λαμβάνωσι καὶ τὴν σήμερον μετὰ τὴν ὀγδόην ἡμέραν τῆς γεννήσεως. Ἐπίσης ἀπὸ τινῶν χιλιάδων ἐτῶν αἱ κόραι τῆς Κίνας ὑπομένουσι μαρτύρια ὅπως ἰποκτίσῃσι μικρὸν πόδα ἐν τούτοις αὐταὶ καὶ σήμερον γεννῶνται μετὰ κανονικῶν ποδῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον παρα πολλοῖς ἀγρίοις ἦν ἐν χρήσει ἡ σπιζίς (tatuiem) ἐν διαστήματι ἀναμιθμήτου σειρᾶς γενεῶν, ἡ διατρύπησις τοῦ κάτω χειλέου τοῦ στόματος κ.τ.λ. ἐν τούτοις καθ' ἑκάστην φαρὰν οἱ νεαροὶ ἀγριοὶ ὑπομένουσι ταῦτα καὶ τὰς βασάνους.

Παρατηρούμεν τὰ ἀνωθὶ ἐκτεθέντα καὶ τὰ

παρόμοια αὐτοῖς γεγονότα τῆς ὑπὸ τῶν ἀπογόνων κληρονομίσεως τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν γονέων, οὐχὶ σπανίως σημειούμεν ὅτι τὰ ἰδιάζοντα ταῦτα σημεῖα ἐμφανίζονται παρὰ τοῖς ἀπαγόνοις κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν (σύγχρονος κληρονομικότης) ἢ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μέρους τοῦ σώματος (συντοπικὴ κληρονομικότης) ὡς καὶ παρὰ τοῖς γονεῦσιν· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν. Τόσον πολλὰ παραδείγματα ἐπιβεβαιούντα τούτο, ἰδίᾳ τὴν συντοπικὴν κληρονομικότητα, ὑπάρχουσι, ὥστε οἱ πολλοὶ δὲν ἐπιστάσιν ἤδη εἰς αὐτὰ προσοχὴν· τίς δὲν γινώσκει, ὅτι παρὰ τοῖς παισὶ πολλάκις ἐμφανίζονται ελαΐαι καὶ ἄλλα ἀτομικὰ διακριτικὰ ἀκριβῶς ἐν τῷ αὐτῷ μέρει τοῦ σώματος ὡς καὶ παρὰ τοῖς γονεῦσι;

Συγκριτικῶς σπανιότερον ἐκφάνεται ἡ σύγχρονος κληρονομικότης, ἀλλ' ἔχει μεγάλην σημασίαν, ἰδίᾳ, ὅταν, δυστυχῶς, οἱ ἀπόγονοι κληρονομοῦσι τὰς ἀσθενείας τῶν γονέων τῶν. Οὕτω π.χ. ἂν ἐν τινὶ οἰκογενεῖᾳ ἐπικρατῇ κληρονομικὴ ἀσθένεια (ἀκροβέστερον, προδιάθεσις πρὸς ταύτην) φρενοβλάβεια, ποδάγρα κ.τ.λ., αὕτη ἡ ἀσθένεια ἐκδηλοῦται συνήθως παρ' ὄλοις τοῖς μέλεσι τῆς οἰκογενείας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, κρυπτομένη μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου. Ἡ περίοδος αὕτη τῆς ὑπολανθανούσης καταστάσεως τῆς ἀσθενείας διὰ τὴν φυματίωσιν εἶναι τὸ 20ὸν—30ὸν ἔτος, διὰ τὴν ποδάγραν τὸ 30ὸν καὶ τὰ παρόμοια. Ἡ ὑπολανθάνουσα προδιάθεσις πρὸς τὴν ἀσθένειαν ἐμφανίζεται ἐνίοτε τρόπον τινὰ ἀνεπίστως, ἐκπλήττουσα τὸν ἀσθενῆ, ὅστις ἐξελάμβανεν ἑαυτὸν ὑγιᾶ, ἐνῶ ἐν τῷ ὄργανισμῷ αὐτοῦ ἐκρύπτετο τὸ δηλητήριον τρομερᾶς ἀσθενείας!

Ἐκ τούτου εἶνε εὐνόητον, πόσον ὀφείλει νὰ ἦ προσεκτικὸς ὁ μέλλων νὰ εἰσέλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν· ὅπως μὴ δώσῃ ἀσθενικοὺς ἀπογόνους, ὀφείλει κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἐξετάζῃ τὸν βίον τῶν προγόνων τῆς μελλούσης του συζύγου, ἢ ἡ μέλλουσα νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν βίον τῶν συγγενῶν τοῦ μέλλοντος συζύγου τῆς, ἄλλως ἢ μοιραία κληρονομικότης δὲν θὰ βραδύνη δίδουσα σημεῖον τῆς ὑπάρξεώς της.

Ὁ μοιραῖος χαρακτήρ τῆς κληρονομικότητος ἐπιβεβαιούται διὰ τῆς μεταδόσεως εὐ μόνον τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν γονέων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀσημάντων ἰδιαζόντων: τοῦ βαθίσματος, τοῦ εὐθέως ἢ κυρτοῦ παραστήματος κτλ. πρὸς δὲ τούτοις, ὁμοῦ μετὰ τῆς φυσικῆς ὁμοιότητος παρατηρεῖται καὶ ἡ ἠθικὴ τ. ἔ. οἱ παῖδες ἐπὶ τοσοῦτον ἀκριβέστερον θὰ ἀντανακλῶσι τὰς ἰδιότητας τῶν γονέων, ἐφ' ὅσον πληρετέρα εἶναι ἡ σωματικὴ αὐτῶν ὁμοιότης. Ἡ φιλοσοφία τοῦ λαοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη εἶχε παρατηρήσει τούτῳ τὸ φαινόμενον, συντόμως ἐκθέσασθε τούτῳ

ἐν τῇ γνωστῇ παροιμίᾳ «κατὰ τὸν Τρεμογιάννη καὶ τὰ κοπέλια του». Οὐχὶ ὅμως πάντοτε συμβαίνει, ὥστε οἱ παῖδες νὰ κληρονομήσῃ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀμέσων γεννητόρων τῶν ἐνίοτε οὗτοι ἐπαναλαμβάνουσι τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν λίαν ἀπομακρυνθέντων προγόνων, τὰ μὴ ἀπαγῶντα παρὰ τοῖς ἀμέσως τῶν γονεῦσι. Τὸ τοιοῦτον φαινόμενον καλεῖται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐπιστροφὴ εἰς τοὺς προγόνους (atavismus ἢ reversion). Οὕτω π.χ. παρὰ τοῖς σημερινοῖς ἵπποις πολλάκις γεννῶνται πάλαι φέροντες ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῶν ζέβρων, χιτάγγη καὶ ἄλλων ἀφρικανικῶν ἵππων. Τὸ φαινόμενον τούτο προέρχεται ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἵππου κληρονομίσεως τῶν σημείων τοῦ στικτοῦ γένους ἐκ τοῦ ὁποῦ οὗτος κατάγεται. Συμβαίνει ἀκόμη, ὥστε οἱ σύγχρονοι ἵπποι ἐπαναλαμβάνουσι τοιαῦτα χαρακτηριστικὰ ὁποῖα δὲν ἀπαντῶσι πλέον καὶ τὰ ὁποῖα ἀνήκον μόνον εἰς τὰ ἐξορυσσόμενα γένη εἰς τὰ τρίχηλα κτλ. Γεγονότα ὁμοίου εἶδους ἀπαντῶσι καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ πολὺς Ρημπῶ λέγει: «πολλάκις μεταξὺ τῶν ἀπομακρυνθέντων συγγενῶν, τῶν θείων π.χ. καὶ τῶν ἐξαδέλφων δευτεραξάδελφων καὶ τριτεξαδέλφων παρατηρεῖται περίεργος ὁμοιότης ἐν τῇ διαπλασῇ, ταῖς κλήσεσι, τῷ χαρακτήρι, τῇ δυσειδίᾳ ἢ ταῖς ἀσθενείαις.» Ὁ Ρημπῶ ἀναφέρει τοιαύτην περίπτωσιν ἠθικῆς ὁμοιότητος μεταξὺ τοῦ ἀνεψιοῦ καὶ τοῦ θείου (μητρῶθεν). Παρ' ἑκατέρω παρατηρήθη κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐκτακτὸς ἀνάπτυξις τῶν διανοητικῶν ἰδιοτήτων ἧτις ἐσταμάτησε κατὰ τὸ 15ον τῆς ἡλικίας τῶν. Ἐπειτα οὗτοι περιέπεσαν εἰς ἡλιθιότητα συνεπεία τῆς ὁποίας κατέστησαν ἀνίκανοι πρὸς διαρκῆ ἐργασίαν.

Οὗτοι ἀπεπειράθησαν νὰ μετέλθωσι διάφορα ἐπαγγέλματα, ἀλλ' ἐν οὐδενὶ ἠύδοκίμησαν. Ἡ περίπτωσις αὕτη εἶναι τόσον μᾶλλον καταπληκτικὴ, διότι ἡ ὁμοιότης ἐνταῦθα ἀδύνατον νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν παρόμοιον ἀνατροφήν ἢ εἰς τὴν οἰκογενειακὴν θέσιν, διότι οὗτοι οὐδ' ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἔζησαν ὁμοῦ ὁ θεῖος διήλθε τὸν βίον του ἐν Ἀλγερῇ, ὁ δὲ ἀνεψιὸς ἐν Καλλιᾷ. Ἀναμφιβόλως ἐνταῦθα κατεδείχθη ἡ ἐπορῆ ἐπιστάτου τινὸς προγόνου.

Βλέπομεν λοιπόν, ὅτι τὰ τέκνα ἐν παντὶ φέρουσι τὴν σφραγίδα τῶν γονέων ἢ τῶν προγόνων τῶν. Ἐν τούτοις ἀπαντῶσι περιπτώσεις ἀποτελούσας ἐξαιρέσεις ἐκ τούτου τοῦ κανόνος συμβαίνει, ὥστε οἱ παῖδες νὰ ἀποδέχωνται τὰ σημεῖα ἄλλως ξένων προσώπων.

Ἐπὶ τῶν παρομοίων γεγονότων στηρίζονται τὰ λεγόμενα περὶ τῆς ριφοφαλμίας λίαν γνωστῆς παρὰ τῷ λαῷ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἀρχαιότητος. Καὶ πράγματι, εἰς πάντας εἶνε γνωστὸν

ἐκ τῆς ἱερᾶς ἱστορίας, πῶς ὁ Ἰακώβ ὑπηρετῶν εἰς τὸν Λάβαν ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων του ὅλα τὰ ποικιλόχροα πρόβατα καὶ τὰ αἰγίδια. ἀφίσας εἰς αὐτόν τὰ ἔχοντα μόνον ἐν χρώμα, καὶ τίνας τρόπου ὁ Ἰακώβ μετεχειρίσθη ὅπως γεννῶνται ἐν τῇ ἀγέλῃ τοῦ Λάβαν περισσότεροι ἄρνες καὶ αἰγίδια μετὰ ποικιλοχρόου μαλλοῦ. Οὗτος ἐνέπηξε παρὰ τὸ φρέαρ ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐπινεν ὕδωρ ἡ ἀγέλη ποικιλοχρόους ράβδους, τοὺς ὁποῖους θὰ παρετήρουν τὰ ζῶα πίνοντα ὕδωρ. Τὸ μέσον τούτου λίαν ἐπέτυχε καὶ κατὰ τὸν τοκετὸν τὰ πλείστα τῶν νεογνῶν ἦσαν ποικιλόχροα.

Τὸ μνημονευθὲν παράδειγμα ἐκ τῆς ψυχολογίας τῶν ζώων ἐπικυροῦται καὶ ὑπὸ τῶν κτηνοτρόφων τῆς ἐποχῆς μας. Οἱ πλείστοι ἀγγλοὶ κτηνοτρόφοι καὶ ἵπποφοροὶ πύσθη μεγάλην πεποίθησιν ἔχουσιν εἰς τούτῳ τὸ μέσον, ὥστε ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀναθρέψωσι κατὴν ἐνός χρώματος ἀποφεύγουσι νὰ βάψωσι τὰς μάνδρας καὶ τοὺς σταύλους διὰ χρώματος μὴ ὁμοιάζοντος εἰς τὸ ἐκζητούμενον. Ἐν Ἰρλανδίᾳ π.χ. εἰς κτηνοτρόφος ἐβλαπτε τοὺς σταύλους διὰ λευκοῦ χρώματος καὶ πάντοτε ἐλάμβανε λευκοὺς ἄνευ κηλίδων οἰουδήποτε ἄλλου χρώματος, ἵππους. Ἄλλος ἄγγλος κτηνοτρόφος ἐπεθύμει τὴν ἀπόκτησιν μόνον μελανῶν ἵππων, ἐνεκα δὲ τούτου πάντοτε ἔβαπτε διὰ μέλανος χρώματος τοὺς τοίχους τῆν ὄροφην καὶ τὴν φάνην, καὶ ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του.

Ἡ ἰσχυρὰ ἐπιρροὴ τῶν ἐντυπώσεων τῆς δόξως τῆς μητρὸς ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς κοιλίας παρατηρεῖται καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τοῦτο δὲ ἤδη οἱ ἀρχαῖοι συνεδούλευον τὰς ἐγκυμονούσας γυναῖκας νὰ βλέπωσι καλλιτεχνικὰς εἰκόνας, ἀγάλματα, παριστώματα θελητικὰς στάσεις τοῦ σώματος· νὰ διατηρῶσι ἤρεμον καὶ ἀτάρακτον κατάστασιν τοῦ πνεύματος κ.τ.λ. Ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ οἱ ἀρχαῖοι νύτρεπιζοι τοὺς κοιτῶνας τῶν πολυτελέστερον καὶ ὀραϊότερον ἢ τὰ ἄλλα δωμάτια τῆς οἰκίας τῶν.

Ἀγνοοῦμεν κατὰ πόσον ἐπιβεβαιούται αὕτη ἡ θεωρία. Ἀλλὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἕκαστος πάθος αἱ ἰσχυραὶ ψυχικαὶ διαταραχαὶ τῆς μητρὸς ἀντανακλῶνται ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς κοιλίας — εἶναι σχεδὸν ἀναμφίσητον. Ὁ φιλόσοφος Μάλμπρανς, μαθητῆς τοῦ Δεκάρτου συγγράψας κατὰ τὸν 17. αἰῶνα ἀναφέρει μίαν περίπτωσιν γεννήσεως βρέφους μετὰ παραμεμορφωμένων μελῶν, ὑπὸ γυναικὸς ἧτις ἔτυχε νὰ ἴδῃ κατὰ δικὸν τιμωρούμενον διὰ τῆς τροχηλασίας. Ὁ περιφανὴς φυσιολόγος Λαφατέρ (17. αἰών.) ἀνέφερεν ὅτι εἶδε βρέφος ἄνευ τῆς μιᾶς χειρὸς, γεννηθὲν ὑπὸ γυναικὸς ἡ ὁποία οὐτὰ ἐγκύμων κατεπλάγη ἐπὶ τῇ θεᾷ καταδικίου ὑποστάτης ὑπὸ τοῦ δημίου τὴν ἀποκοπὴν τῆς χειρὸς του.



Ο καθηγητής Νείγεμπαουερ αναφέρει ότι εν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Μιλάνου μέχρι τῆς σήμερον διατηρεῖται, ἐντὸς οἰνοπνεύματος τὸ αἷμα βρέφους τριῶν μηνῶν κεκαλυμμένον διὰ μαλλοῦ Ἡ μήτηρ τούτου τοῦ βρέφους ἐγκυμονοῦσα ἐθεῶ το πύθηκον χορεύοντα καὶ φέροντα πανταλόνια.

Ἀλλὰ τὸ ἐκπληκτικώτατον παράδειγμα, τὸ ἐπικυροῦν τὴν «ριφοθαλίαν» παρίστησιν ὁ «ἄνθρωπος—ἀλληγάτωρ» ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ὅστις διὰ τῆς ὄψεως τοῦ παράγει τρομερὰν ἐντύπωσιν. Τὸ ἔκτρομα τοῦτο εἶναι 15 ἐτῶν καὶ οὐ μόνον ἡ διάπλασις τοῦ σώματος τοῦ ὑπενθυμίζει τὸν ἀλληγάτωρα, ἀλλὰ καὶ ὁ συριγγμὸς ὁ ἀντικαθιστῶν παρ' αὐτῷ τὴν ὀμάλιαν. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὀργῆς παρὰ τῷ δυστήνῳ ἐμφανίζεται ἄφθονος ἀφρὸς ἐν τῷ στόματι. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶναι ἐπιμήκης καὶ ἐπιτῆδες, οἱ ὀφθαλμοὶ του κυκλοτερεῖς, τὸ στόμα του πλήρες ὀξέων ὀδόντων αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες του εἶναι ὀλίγον ἀνεπτυγμένοι καὶ ὀμοῖ αἴουσι πρὸς τὰς ὀπλάς τοῦ ἀλληγάτωρος. Ὁ «ἄνθρωπος—ἀλληγάτωρ» πολὺ ἀγαπᾷ τὸ ὕδωρ καὶ ἐπιτῆδεις ἐπιζητεῖ αὐτό. Οὗτος ἐγεννήθη ἐκ γονέων τελείως ὑγιῶν, ἀλλ' ὀλίγον πρὸ τῆς γεννήσεώς του ἡ μήτηρ του ἔτυχε νὰ παρατηρήσῃ πῶς ἐμάχοντο δύο ἀλληγάτωρες καὶ ἡ εἰκὼν τῆς συμπλοκῆς τῶν δύο κροκοδείλων οὕτως ἰσχυρῶς ἐνετυπώθη ἐν τῇ μνήμῃ τῆς ἀτυχοῦς μητρὸς ὥστε παντοῦτε κατεδιδάσκεν αὐτὴν ὡς ἐφιάλτης. Ἐπὶ τέλους αὕτη ἐγέννησεν «ἄνθρωπον—ἀλληγάτωρον.»

Ὁ καθηγητὴς Λιβὸς (ἐν Καζάνῃ Ρωσσο) παρετήρησε δύο περιέργους περιπτώσεις. Γυνὴ τις ἐγκυὸς λίαν ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ θεᾷ ἐνὸς δυσειδιστάτου παιδίου καὶ μετ' ὀλίγον ἐγέννησε βρέφος λίαν ὀμοιάζον πρὸς τοῦτο. Ἄλλην φοράν ἐγκυὸς γυνὴ ἰσχυρῶς ἐφοβήθη ἐπὶ τῇ ἔφορμῆσει ἐνὸς μυὸς καὶ ἐπέισε τὴν παρειὰν τῆς. Τὸ βρέφος ἐγεννήθη μετὰ κηλίδος ἐπὶ τῆς παρειᾶς φεροῦσης τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ μυὸς.

Ἐξ ἀξιοπίστου αὐτόπτου ἠκούσαμεν ὅτι πρότυπον ἔτιον ἐν ἐνὶ κυβερνήτῳ τῆς δυτικῆς Ρωσίας ἡ ἐγκυὸς γυνὴ ἐνὸς φύλακος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐξῆλθεν ὅπως τὴν νύκτα δώσῃ τὸ σύνθημα διὰ τοῦ φανοῦ εἰς τὴν πλησιάζουσαν ἀμαξοστοιχίαν. Αὕτη κατὰ πρώτην φοράν ἐκτελοῦσα τὸ ἔργον τοῦ συζύγου τῆς τὸσον πολὺ ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν μεγάλων ρεφλεκτόρων τῆς ἀτμομηχανῆς ὥστε ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἀμαξοστοιχία ἐφορμᾷ κατ' αὐτῆς καὶ ἐκ τοῦ φόβου ἐριψε τὸν φανὸν καὶ ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τῆς τὸ πρόσωπον. Μετὰ τινα χρόνον ἐγέννησε βρέφος τὸ ὅποιον ἔφερεν ἐπὶ τῶν παρειῶν του ἀποτυπώματα τῶν δακτύλων.

Παρόμοια παραδείγματα ὑπάρχουσι πολλὰ, ἐν τούτοις ἡ θεωρία τῆς ριφοθαλίαις δὲν

διευκρινήθη ἀρκούντως καὶ ἐκτὸς τῶν ὑπερμάχων αὐτῆς ἀπαντῶσι καὶ ἀντίπαλοι. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀρθροῦ ἡμῶν ἐπισυναπτομεν τὴν ἀνάλυσιν τοῦ τρόπου τῆς κληρονομικῆς μεταδόσεως τῶν ἀσθενειῶν ἐκλάβωμεν ὡς ἀσθενεῖαν ἕκαστον μὴ κανονικὸν φαινόμενον ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὄργανισμοῦ, καταργοῦν τὴν ἰσοροπίαν αὐτοῦ καὶ τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῶν ὀργάνων αὐτοῦ, — ὁ ἀριθμὸς τῶν νόσων θά ἢ ἀνάριθμος ὡς καὶ εἶναι πραγματικῶς) διότι ἐκτὸς τῶν ἀσθενειῶν κατὰ τὴν συνήθη σημασίαν τῆς λέξεως ἐν ταύτῃ τῇ κατηγορίᾳ ὀφείλομεν νὰ καταριθμῶμεν ἅπαντὰ τὰ πάθη, τὰ ἐπιβλαβῶς ἀντανάκλωμενα ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ, ἀκόμη καὶ ἀπάσας τὰς ψυχικὰς διαταράξεις (affections). Πρὸ πάντων ἄλλου ὀφείλομεν νὰ κατατάξωμεν ἐν ταύτῃ τῇ κατηγορίᾳ τὴν λίαν διαδομένην τὴν σήμερον ἀσθενεῖαν—οἰνοφλογίαν ἢ ἀπλῶς εἰπεῖν, τὴν μέθην.

Ἡ μέθη εἶναι τρομερὰ οὐ μόνον καθ' ἑαυτὴν διότι αὕτη ἐν ταῖς πλείσταις περιπτώσει, μεταδίδεται εἰς τὰ τέκνα, ἀλλὰ καὶ διότι μετ' αὐτῆς εἰς τοὺς ἀπογόνους μεταδίδεται ἡ προδιάθεσις πρὸς διαφόρους βαρεῖας ἀσθενείας πρὸς τὴν βλακειάν, μικρόνοιαν ἀναιμίαν καὶ πολλὰς ἄλλας αἰτινας εἶναι τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς καταχρήσεως τῶν οἰνοπνευματικῶν ποτῶν. Ἰδίᾳ ἰσχυρῶς ἐπηρεάζει τοὺς παῖδας ἡ οἰνοφλογία τῆς μητρὸς τὸ ὅποιον ἦτο γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους. Οἱ Ρωμαῖοι ἐδικαιοῦντο νὰ φονεύωσι τὴν μέθυσον γυναῖκα. Περαιτέρω, ἡ κληρονομικῶς μεταδιδόμενη μέθη ἐπιφέρει τὴν κατάπτωσιν τῆς ἠθικότητος, καὶ τὴν τῆσιν πρὸς τὰ ἐγκλήματα, τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τούτου εἶναι, ὅτι αἱ οἰκογένειαι αἱ καταληφθεῖσαι ἐν ταύταις ταῖς ἀσθενείαις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ταχέως τελείως ἀπογιγνόνται.

Οὐχὶ τόσοσιν διαδιδόμενη, οὐχ' ἦττον βαρεῖα ἐνεκὰ τῶν συνεπειῶν τῆς εἶναι ἡ ἑτέρα νόσος τοῦ πνεύματος ἡ φιλαργυρία. Ὅτι αὕτη μεταδίδεται κληρονομικῶς, ἐπιβεβαιοῦται διὰ παραδειγμάτων ἐκ τῆς ιστορίας. Ὁ διαβόητος ἐπὶ τῇ φιλοχρηματίᾳ τοῦ Ρωμαίου Αυτοκράτορος Οὐλοπασιανὸς εἶχεν ὡς προγόνους ὑπ' ἀλλήλον τραπεζίτου καὶ τοκογλύφου. Δὲν θά ἦτο μεγάλη δυστυχία ἀν μόνῃ ἡ φιλαργυρία μετεδίδετο εἰς τοὺς ἀπογόνους. Αὕτη ἀκολουθεῖται ὑπ' ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν, ὡς ἡ μέθη, ἥτοι ὑπὸ τῆς νοητικῆς ἐξαμβλώσεως. Ἰδοὺ τί λέγει ὁ γνωστὸς Μουσουλὸς περὶ τῆς κληρονομικότητος τούτου τοῦ ὀλεθροῦ πάθους «παρετήρησα, ὅτι παρὰ τοῖς ἀπογόνους τοῦ ἀνθρώπου του ἀπάσας τὰς δυνάμεις του συγκεντρώσαντος ὅπως ἐκ τῆς πτωχείας φθάσῃ εἰς τὸν πλοῦτον καὶ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐημερίαν τῆς οἰκογενείας του προέρχεται ἐξασθένεισι φυσικῇ καὶ διανοη-

εἰκὴ ἢ ὅποια ἐνίοτε ἐπισπεύδει τὸν θάνατον τῆς οἰκογενείας κατὰ τὴν τρίτην ἢ τὴν τετάρτην γενεάν. Ἄν ὁ θάνατος δὲν ἐπέβη, πάντοτε παραμένει παρ' αὐτῆς ὡς ἐνστικτὸν ἢ τάσις πρὸς τὴν δολιότητα καὶ τὴν ὑποκρησίαν, τὸν ὑπερβολικὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀληθῶν ἐνοιῶν περὶ τῆς ἠθικότητος. Οἰανδῆποτε γνώμην καὶ ἂν ἐκφέρωσι περὶ τοῦ ἄνωθι ρηθέντος οἱ ἐμπειροὶ ψυχολόγοι, ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ὑπερβολικὸν πάθος πρὸς τὸν πλοῦτον, ἀπορροφῶν ἀπάσας τὰς ζωτικὰς δυνάμεις προδιατίθησι πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν. » Καὶ πράγματι, ἂν ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τοὺς ἡμετέρους, Ρώσους μεγαλειπόρους, (1) σπανίως θά εὕρωμεν μεταξύ αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον μακρόβιον ἐμπορικὸν οἶκον. Ἐν ταῖς πλείσταις δὲ περιπτώσει συμβαίνει ὥστε ἂν ὁ πατὴρ μὴ φειδόμενος τῶν δυνάμεών του, συναθροίξῃ κακίαι ἐπὶ καπικίου καὶ συγκροτεῖ περιουσίαν, ὁ υἱὸς ἢ ὁ ἐγγονὸς ἤδη δὲν ἐξακολουθοῦσι τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς των, ἀλλὰ μόνον, διασκορπεῖ τὴν κληρονομίαν. Ἄλλ' ἄρα γε ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐμπορικοὶ οἶκοι παρ' ἡμῖν οἵτινες νὰ ἀριθμῶσι βίον ἑκατὸν ἐτῶν, τ.ε. τεσσαρῶν ἕως πέντε γενεῶν. Δὲν θά εὐρεθῶσι τοιοῦτοι οὐδὲ δέκα, μεταξύ τοῦ ἑκατὸν ἑκατομμυρίων πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐξαιρέσεις αὗται μᾶλλον ἐπιβεβαιοῦσι τὴν ἀλήθειαν τῆς γνώμης τοῦ Μουσουλῆ, διότι ἡ διάρκεια τῆς ὑπάρξεως τούτων τῶν οἰκῶν συντηρεῖται ὑπὸ τοῦ προορατικοῦ νοῦ, τῆς εὐρύτητος τῶν φρονημάτων καὶ τῆς ἐνεργείας. (ἔπεται τὸ τέλος)

(1) Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος ἀρθροῦ εἶνε Ρώσος.

ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΟΦΕΩΝ

Ἐν Βρασιλίᾳ ὅπου οἱ ἰοδόλοι ὄφεις ἐπιφέρουσι μεγάλας βλάβας εἰς τὸν πληθυσμὸν καὶ εἰς τὰ ζῶα μεταχειρίζονται τὸ πετρέλαιον ὡς βέβαιον μέσον κατὰ τοῦ ἰοῦ τῶν ὄφρων. Ἐκαστος ἀπερχόμενος ὀλίγον μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκίας του φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἐν φιαλίδῳ καὶ ὀλίγον πετρέλαιον διὰ καιρὸν ἀνάγκης. Ἡ θεραπεία ἐκτελεῖται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ ζῶον ἐδήλῃ ὑπ' ὄφρος ἐν τοιοῦτῳ μέρει τοῦ σώματος, τὸ ὅποιον εὐκόλως δύναται νὰ βυθισθῇ εἰς τὸ πετρέλαιον (π. χ. ἂν ἐδείχθῃ εἰς τὸν ἀκτύλον κ.τ.λ.) προτιμώτερον εἶναι νὰ βυθίσωμεν τὸ δηχθέν μέρος ὀλόκληρον εἰς τὸ πετρέλαιον. Ἄν δὲ τούτο εἶναι ἀδύνατον ἐμβάπτο-

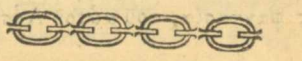
μεν ἐν τειμάχιον ὀφθαλμοῦ εἰς τὸ πετρέλαιον καὶ τὸ ἐπιθέτομεν ἐπὶ τῆς πληγῆς. Πρέπει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ χύνωμεν πετρέλαιον ἐπὶ τοῦ ὄφρατος ὅπως διαρκῶς ἢ ὑγρὸν. Ἰσχυρίζοντα ὅτι τὸ νέον τοῦτο φάρμακον ἐνεργεῖ τόσοσιν ἀσφαλῶς, ὥστε οἱ κάτοικοι τῆς Βρασιλίας ἀδιαφοροῦσι πλέον διὰ τὴν δὴξιν τῶν ἰοδόλων ὄφρων. Τὸ πετρέλαιον πιθανῶς ὠφελεῖ καὶ κατὰ τὴν ὑπὸ διαφόρων ἐντόμων δὴξιν τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὴν δὴξιν τῶν μελισσῶν, σφικῶν, κωνώπων, κ.τ.λ.



ΑΡΧΑΙΑ ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΟΛΙΣ

Οἱ Ρῶσοι ἀνεκάλυψαν ἐν περιέργῳ ἀντικείμενον ἐν τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ. Παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ἀμου-Δαριᾶ ἐκτείνεται παρὰ πετρωδῶν λόφων πλησίον τῆς πόλεως Κάρκη ἐν Βουχάρῃ, παρὰ δὲ τούτους τοὺς λόφους εὐρίσκονται μεγάλα σπήλαια τὰ ὅποια ὄτε ἐξηρεύων, εὗρον ὅτι φέρουσιν εἰς μίαν ὑπόγειον πόλιν, ἥτις, ὡς φαίνεται, ἐκτίσθη πολλὰ ἔτη πρὸ τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας. Τοῦλάχιστον αἱ ἐπὶ τῶν βράχων γεγλυμένοι εἰκόνας καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ αἱ ἐπὶ τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων προτομαὶ ὑποδεικνύουσιν ὅτι κατὰγονται πρὸ δύο αἰῶνων πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ὑπόγειος αὕτη πόλις ἔχει μῆκος περὶ τὰ δύο βέρστια καὶ εἶνε μέγας λαθύρινθος διαδρόμων, ὀδῶν καὶ πλατειῶν μετὰ οἰκιῶν καὶ ἄλλων κτιρίων διορόφων καὶ τριορόφων.

Τὰ κτίρια περιλαμβάνουσι παντοειδῆ οἰκιακὰ σκευῆ ἀγγεῖα, τεφροδοχεῖα (urnae), βάζα κτλ. Ἐν τισὶ ὁδοῖς τὸ ἔδαφος ἢ τεμάχια βράχων ἀποσπασθέντα κωλύουσι τὴν ἐλευθερὰν διάβασιν. Ἐν περισσοτέροις ὁμοῦς τόποις ὁ ἐπισκέπτῃς δύναται νὰ χωρῇ ὅσον θέλει χωρὶς νὰ ἀναγκάζηται νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν. Ὅτι δὲ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης ἦσαν κατὰ μέγαν βαθμὸν ἀνεπτυγμένοι ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ οἰκίαι αὐτῶν ἔχουσι πολλὰς ὀροφάς, ὅτι αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι εἶνε συμμετρικῶς τεταγμένοι καὶ ὅτι τὰ ἐκεῖ εὐρεθέντα δακτυλίδια καὶ μεταλλικὰ σκευῆ, κοσμήματα καὶ νομίσματα εἶνε τεχνικῶς κατασκευασμένα. Ὑποθέτουσιν, ὅτι πρὸ αἰῶνων ἢ ἐν τοῖς σπλάγνοις τῆς γῆς οὕτως ἐπιμελῶς ἐγεργεῖσθα πόλις ἐχρησίμευεν εἰς ὀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν ὡς κρυψύγετον κατὰ τῶν ἐφόδων τῶν περιπλανημένων ἀγρίων φυλῶν καὶ τῶν ληστῶν.





ΦΥΤΟΝ

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Οι φυσιολόγοι από πολλού ήδη χρόνου εγγύριζον είδη τινά φυτών εκ της παρατηρήσεως των οποίων έτεκμαίροντο περί των διαφορών μεταβολών εν τή ατμοσφαιρά. Άλλα περιέργον και σχεδόν άπίθανον φαίνεται το άνακαλυφθέν υπό του Αύστριακου Ίωσήφ Νοβάν φυτόν επικληθέν «Abrus praecatorius». Το φυτόν τουτο βλαστάνει εν Ινδία και ανήκει εις την οικογένειαν των κολοβανθών (Papilionaceae). ο καρπός του είνε μικρός φασόλος και ο σπόρος του κατασκευάζεται υπό των έγχωρίων εις κάσμημα των γυναικών αντί μαργαριτών. Αί πολυάριθμοι παρατηρήσεις του καθηγητού Ι. Νοβάν έξελεγχθεΐσαι και επικυρωθεΐσαι υπό άλλων έπιστημόνων κατέδειξαν ότι το φυτόν «Abrus praecatorius» έχει την ιδιότητα ού μόνον μετά θαυμασίας ακριβείας να προσιονίζηται την κατάστασιν του καιρού, αλλά και τον χαρακτήρα των μετεωρολογικών μεταβολών δεικνύον προς τούτοις πάτε ακριβώς—μετά μίαν ή δύο ήμέρας, μετά μίαν εβδομάδα—θα έπέλθη τουτο ή εκείνο το φαινόμενον εκτός τούτου τουτο το φυτόν προλέγει τον σεισμόν την ξηρασίαν. Τοιαύτην ευαισθησίαν προς τας ελαχίστας ατμοσφαιρικές μεταβολάς έχουσι τα φύλλα και οι καυλοί του «Abrus praecatorius». Τα φύλλα του έχουσι οδοντωτά άκρα και εκάστη μεταβολή της θέσεως τούτων των οδόντων συμπληροί εκείνην την πρόρρησιν, όπως δίδεται υπό των δίσκων των φύλλων. Αν τα φύλλα ύψωθώσι τουτο δεικνύει την ταχέαν κατάπτωσιν του θαρομέτρου. Αί συχνά μεταβολάι εν τή θέσει των φύλλων ως προς τον καυλόν προλέγουσι την έπέλευσιν φαινομένων προμερωτέρου χαρακτήρος κτλ. Εκτός τούτου λέγει ο καθηγητής Νοβάν, εκάστη θέσις του καυλού αντιστοιχεί εις τουτο ή εκείνο το προσεγγίζον μετεωρολογικόν ή ατμοσφαιρικόν φαινόμενον και αί ένδειξεις αυτρου είνε τόσο ακριβείς ώστε κατορθώ να προσδιορίσω εν των προτέρων την διεύθυνσιν της καταγίδος, να σημειώσω τά όρια εν τοις όποιοις θα έγενθθ τυφών ή λαίλαψ. Ο Νοβάν κατέστρωσε συνοπτικώς χάρτας, οτινας τόσοσ επιτυχείς είνε ώστε πολλά ασφαλιστικά και άτμπολοικαι έταιρία έσπευσαν να προμηθευθώσι. Πρό τινος χρόνου μία έπιτροπή εν βοτανικών και μετεωρολόγων έπελήφθη της λεπτομερούς μελέτης των ιδιοτήτων τουτου του αξιοσημείωτου φυτού. Αν ή ανακάλυψις αυτη δεν είνε καρπός της φαντασίας του αυτου Αύστριακου έ-

πιστήμονος δικαίως δύναται να επικληθθ μεγάλη ανακάλυψις διότι σημαντικώς θα εύρνη τονόριζοντα των μετεωρολογικών παρατηρήσεων.



Η ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΒΑΘΗ

Η λύσις τουτου του ζητήματος απέτέλεσε το ένδιαφέρον άντικείμενον των παρατηρήσεων μέχρι των τελευταίων χρόνων, καθ' όσον ίδια ούδεμία παρατήρησις έπεβεβαίωσε την εκ των προτύων υπολογιζομένην αύξισιν της θερμοκρασίας κατά ένα δηλαδή βαθμόν ανά 30 μέτρα βάθους.

Αί καταμετρήσεις της θερμοκρασίας αι γινόμεναι υπό του Αγασιδου και Πρεστον-Βίστου εν τοις όρυχείοις της Μετσιγάνης, Καλσουμή και Γεκλις διεξήχθησαν εις βάθος 32 μέτρα, 200 μ, 382 μ, 507 μ, 675 μ, 792 μ, 962 μέτρα και επί τέλους εις βάθος 1296 μέτρων. Κατά ταύτας ή ύψιστη θερμοκρασία ή προσδιορισθεΐσα εις βάθος 1396 μέτρων δεν υπερέβαινε τον 26,1 βαθμόν, ενώ αυτη εις βάθος 32 μέτρων ίσοδυνάμει μόνον προς 15 βαθμούς. Αν πασαδεχθώμεν, ότι εν τούτω τω βάθει (32 μέτρων) αί κυμάνσεις της θερμοκρασίας της περιβαλλούσης ατμοσφαιρας ήδη δεν έξασκοϋνιν έπιρροήν επί της θερμότητος του εδάφους, θα καταδειχθ ότι ότι ο 11ος βαθμός θα εκφράση την ανύψωσιν της θερμοκρασίας του εδάφους εις βάθος 1,364 μέτρων ή άλλαις λέξεσιν, ανά 123 μέτρα ή αύξησις γίνεται κατά ένα βαθμόν.



ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΞΗΣ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ

Ο Μαρτίνος Γιούμ συνέθεσεν ιστορικην πραγματείαν υπό την έπιγραφην «The Courtship of Queen Elisabeth» έπωφεληθείς τά διδόμενα εκ των αρχείων των κρατών Αγγλίας Ισπανίας και άλλων. Αί έξερευνήσεις του Φρούδου εν τή ιστορία «της μεγάλης ένδόξου και άθανάτου βασιλίσσης Bess» συνεπληρώθησαν και έπέξετάθησαν εν πολλοις σημείοις. Ο Φρούδ μαρτυρεί, ότι οι σκοποί οι τόσοσ εμπροσώς και άκραδάντως έπιδιωκόμενοι υπό της παρθένου βασιλίσσης Έλισάβετ ετεινον εις το μεγαλείον της Αγγλίας και εις τον θρίαμβον της μεταμορφώσεως (προτεσταντισμ). Εν τω περιέργω του βιβλίω ο Γιούμ ίσχυρίζεται ότι ως μέσα προς

έπίτευξιν τουτων των σκοπών έχοσιμειουν εις την βασίλισσαν οι υπερδιακόσιοι έρασται, οι άπαιτούντες την χείρα αυτης και οι εύνοούμενοι αυτης τους όποιους αυτη έπαιξεν ως πλαγκάνας. Η διαταγή της βασίλισσης ώμοιάζε προς άσυνήθη πολιτικην κωμωδίαν ήτις άποκαλύπτεται εν ταύτη τή βίβλω καθ' όλας τας λεπτομερείας. Η Έλισάβετ ήδη ούσα πριγκίπισσα περιέπιπτε πολλάκις εις τοιαύτας θέσεις αιτινες σπουδαίως θα εκλόνηζον την τιμιότητα και το κελθόν όνομα της συνήθους κόρης των άστων. Αυτη άνακηρυχθεΐσα βασίλισσα άπέκτησεν έτι μεγαλειέραν έλευθερίαν. Διά την άπροσδόκητον δυσπραγίαν εν τή ήθικότητι αυτη διετήρει εν τή έφεδρεία ένα εύνοούμενον, τον Ροβέρτον Δούδλεη τον όποιον αυτη μετά πολλής πομπής άνηγόρευσε εις την άξίαν του κόμητος και επί παρουσία του πρέσβους της Σκωτίας μετά μειδιάματος έστίμπα τον τράχηλον του κόμητος καθ' όν χρόνον ούτος εκλίνε πρό αυτης το γόνυ. Ούδεις έγνώριζε κατά πόσον σπουδαίως ή σκωπτικώς έφεροτο αυτη εις τά πολυάριθμα σχέδια της ύπανδρείας. Αυτη άδικόπως μετέβαλλε τας γνώμας της. Ποσάκις αυτη δεν έδωκεν έπίσημον ένορκόν ύπόσχεσιν ότι έπιθυμεί να παραμένη σώφρων ως ή παρθένος Αρτεμις. Μετά παρέλευσιν ολίγου χρόνου, αυτη μετά τρωμερών ύβριστικων φράσεων άνήγειλεν ότι έπιθυμεί να ύπανδρευθ και να γεννητέκνα ως αί λοιπάι γυναικες, να άποκτήση τέκνα τά έποια γά όμοιάζωσι προς τον πατέρα της Έρρίκον τον όγδοον. Μίαν φοράν αυτη είπε το ακόλουθον: διατι να μη έχη τόσοσ άνδρας, όσας γυναίκας είχεν ο πατήρ της; Αυτη δεν συνεζύγη τον κόμητα της Λεϊτισστέρης (Ροβέρτον Δούδλεη) μόνον διότι έπεθύμει να παραμένη συγγνώμης βασιλεύς και βασίλισσα. Λαμβάνοντες υπ' όψιν τον έγνοιστικόν και ύπερήφανον χαρακτήρα του κόμητος, πρέπει να άποδεχθώμεν τουτο ως πιθανόν. Σεβόμενοι τας άναγνωστρίας και τους άναγνώστας ήμων παραλείπομεν την περιγραφην των παικλων αυτης έρωτικων περιπέτειών. Τα χείριστα ύπέστη μετά τον βασιλέα της Σουηδίας Έρρίκον ο δούξ της Αλανσόνης, άδελφός του βασιλέως της Γαλλίας, όστις ήλθεν εις την αύλήν της βασίλισσης Έλισάβετ ως έξαιτητής της χειρός της. Ενόνηταν είναι ότι ο έξοργισθείς δούξ, τον όποιον ή άπαθής βασίλισσα απέπεμπε μετά δακρύων μέχρι της Κεντερπερή έλαβεν άποζημίωσιν διά τά έξυβρισθέντα αισθήματά του 750,009 φράγκα, την άνωτάτην άποζημίωσιν ήτις έπληρώθη ποτέ διά την παράβασιν ύποσχέσεως περί συνουκείου. Τα έλαττώματα ταύτα της βασίλισσης εκάλυπτοντο υπό της μεγαλοφυίας αυτης ήτις έφρόντιζεν όχι τόσοσ διά τά

χρήματα όσον περί της έτιτυχίας έπιτηδείου πολιτικού παιγνιδίου.



ΣΑΡΚΟΒΟΡΑ ΦΥΤΑ

Είνε γνωστόν ότι ήδη ο Δινάιος παρετήρησεν ότι ύπάρχουσι φυτά άτινα έχουσι την ικανότητα να συλλαμβάνωσιν έντομα π. χ. μυίας κτ. Αλλά μόλις ότε έδημοσιεύθη το αξιολόγον πόνημα του Δαρβίνου περί των έντομοφάγων φυτών, ήν δυνατόν ν' άνευρεθθ άκριβώς ή άληθής σημασία του περιέργου τουτου φαινομένου. Έγνωσθη ότι ύπάρχουσι φυτά, τά όποια συλλαμβάνωσιν έντομα και άλλα σμικρότατα ζώοφια προς διατροφήν των. Ταύτα τά φυτά έχουσι εκτός των όργάνων των άποκλειστικώς προωρισμένων προς άγραν των ζώοφλων, ίδιας μεμβράνας, αιτινες εκρέουσι ύγρόν τι διά του όποιου το συλληφθέν έντομον άποσυντίθεται, τά τραχεία αυτου μέρη εκβάλλονται, τά δε μαλακά άσφορωθέντα υπό του φυτού. Η τελευταία αυτη ιδιότης των φυτών, του άπορροφών τον χυμόν του συλληφθέντος έντόμου παρίστησιν αυτά εν πλήρη σημασία της λέξεως σαρκόβορα. Είνε γνωστά επί του παρόντος πολλά είδη τοιούτων σαρκόβορων φυτών. Τίνα αυτών δεν έξαρκοϋνται εκ των έντόμων άρχαίων και λοιπων ζώοφλων, αλλά συλλαμβάνουσι και ίχθύας. Εν τούτοις μέχρις έσχάτων δεν ήτο γνωστών ότι τά σαρκόβορα φυτά προσβάλλουσι και τά συγκριτικώς προς τά έντομα μεγαλιότερα ζώαρια. Τώρα είνε γνωστόν ότι παρόμοια φυτά ύπάρχουσι. Ως αναφέρει το περιοδικόν «Cosmos» ο Ιταλός έπιστήμων Φαβρίνος Κάρλο έδημοσίευσεν πρό τινος χρόνου, εν τω «Bolletino del naturalista» λίαν περιέργους παρατηρήσεις περί ενός σαρκόβορου φυτού, το όποιον συνέλαμβάνε συγκριτικώς μεγαλιότερα ζώαρια. Το φυτόν τουτου άνεκαλύφθη υπό φυσιολόγου Δουστάν εν τή κεντρικη Αμερικη παρά τας όχθας της λίμνης Νικαράγουα όλος τυχαίως υπό τά ακόλουθα περιστατικά. Ο Δουστάν έπιστρέφων εκ της εκδρομής του άπώλεσε τον κύνα του μετ' ολίγον ούτος ήκουσεν αυτόν εκβάλλοντα άπελπιστικώς ύλακάς. Ούτος έδραμε ταχέως εις το πυκνόν δάσος όπως βοηθήση τον πιστόν του κύνα και έξεπλάγη πολυ ιδών ότι το άτυχές ζώον είχε πιασθ δύνατά από τρία μέρη ύπό τριών ίσχυρών κλάδων. Οι κλάδοι τόσοσ ίσχυρώς είχον εισέλθει εις το σώμα του κυνός, ώστε εκ των πληγών αυτου έρρεεν αίμα. Οτε ο Δουστάν παρετήρησεν εκ του σύνεγγυς τους κλάδους, εύρεν ότι ούτοι ήσαν παχεις και έλαστικοί άνήκον δε εις άγνω-



στον τῶς φυτόν, ὅπερ οὗτος ὠνόμασε Landoeipus. Οἱ κλάδοι οὗτοι ὠμοιάζον πρὸς μικρὰς χεῖρας σαρκωδύρου ζώου. Οἱ κλάδοι τοῦ φυτοῦ ὄντες μακροί, μελανοί, ἀπαστράπτοντες καὶ ἄνευ φύλλων καλύπτονται ὑπὸ ἀσφάλτου καὶ διακρίνονται ἐπὶ τῇ ἐλαστικότητι των. Οὗτοι ἐκβάλλουσιν ἐν ἀφθονίᾳ πικρὸν καὶ μέλαν ὑγρὸν καὶ ἔχουσιν ἀπομυζητικὰς μεμβράνας, αἵτινες εἰσέρχονται εἰς τὸ σῶμα τοῦ θύματος καὶ ἀπλῆστως ἀποροφῶσι τὰ ὑγρά καὶ τὸ αἷμά του.

Ὁ Δουσαντάν ὅπως ἐλευθερώσῃ τὸν κύνα του ἔκοψε κατὰ πολλὰ μέρη τοὺς κλάδους τούτους. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦτο, ὅταν μετὰ κόπου κατώρθωσε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν κύνα τοῦ ἐκ τῶν εἰσαχθέντων εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ κλάδων καὶ ὁ σάκις ἤγγιζε τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κλάδον ἠσθάνετο ἰσχυρὰν ἀλγιδόνα. Αἱ χεῖρές του ἰσχυρῶς ἐπάθον. Τὸ μέλαν καὶ κολλητικὸν ὑγρὸν ἀνέδιδεν ἀνυπόφορον εὐδυσδίαν, ἥτις συνέδραμε τὸ σαρκωδύρον φυτόν εἰς τὸ νὰ κρατῇ τὴν ἀγρανταῦ. Τὸ ὑγρὸν αὐτὸ ἐξήρχετο ἐκ τῶν αὐτῶν ἀπομυζητικῶν μεμβρανῶν. Οἱ κλάδοι τούτου τοῦ φυτοῦ ἄμα συλλάβωσι τὸ θῦμά των κρατοῦσιν αὐτὸ ἕως ὅτου κορεσθῶσιν, εἶτα δὲ ὑψόμενοι ἐγκαταλείπουσιν αὐτὸ ἰακρίτως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ σαρκωδύρα φυτὰ τὰ ὅποια συλλαμβάνουσι καὶ ἀπομυζῶσι τὰ ἐντομα. Οἱ αὐτόχθονες τῆς κεντρικῆς Ἀμερικῆς καλοῦσι τούτο τὸ φυτὸν παγίδα τοῦ διαβόλου.



**ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ**

(Συνέχεια)

**Γνώσεις τινές ἀναγκαῖαι περὶ τῶν διαφορῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν.**

Δὲν εἶνε σπάνιον νὰ εὖρωμεν ἀνθρώπους, ἐνίοτε δὲ καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν γραμματισμένων, ἔχοντας γνώσεις ἐλλειπείς καὶ ἡμαρτημένας περὶ τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἀγνοοῦσιν ὅποια εἶνε αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν νεύρων, τῆς καρδίας καὶ τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων, τῶν πνευμόνων, τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἄλλων ἀγγείων. Πρέπει λοιπὸν ὅταν ἀσθενῶμεν, νὰ γινώσκωμεν, ἵνα πληροφωρῶμεν τὸν ἰατρόν, πῶς πάσχωμεν, καὶ ἂν πάσχωμεν λόγου χάριν τὸ στήθος, νὰ μὴ συγχέωμεν τὸν πνεύμονα μετὰ τὸν στομάχον ἢ τὴν καρδίαν. Τούτου ἕνεκα ἐνομιάζωμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τῶν ἐνε-

ργειῶν αὐτῶν, ἵνα γινώσκωμεν ἐκ τίνων ὀργάνων σύγκειται τὸ ἡμέτερον σῶμα καὶ τίνες λειτουργίας ταῦτα ἐπιτελοῦσιν.

Τὸ ὀργανικὸν σχῆμα τοῦ σώματος ἡμῶν εἶνε ὀρισμένον ὑπὸ τοῦ σκελετοῦ, τοῦτέστι τῆς ἐνώσεως τῶν ὀστέων ἢ τοῦ ὀστεώδους σκελετοῦ, ὅστις ὑποστηρίζει ἢ περιβάλλει τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἡμῶν. Ὁ σκελετὸς οὗτος, ἀντικείμενον ἀπεχθές καὶ φρικῶδες, εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐν ἑαυτῷ φέρει, ἀλλὰ περιβεβλημένος ὑπὸ τῶν σαρκῶν καὶ τοῦ δέρματος, ὃν ἀκολουθοῦσιν αἱ γραμμαὶ καὶ περιφέρειαι αὐτῶν καὶ σχηματίζουσιν μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου ἡμῶν ἐν ὅλον πολλακίς θαυμαστὸν διὰ τὴν χάριν καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ.

Ἡ κεφαλή εἶνε θήκη τις περιβάλλουσα τὸν ἐγκέφαλον καὶ ὑποβασταζομένη ὑπὸ τῶν σπονδύλων. Οἱ σπόνδυλοι εἶνε ὅστ' ἀμικρὰ συνηθρωμένα ἀλλήλοις καὶ ἀποτελοῦντα τὴν νωτιαίαν ἀκανθάν ἢ τὴν σπονδυλικὴν λεγομένην στήλην. Δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀναχωροῦσιν αἰπλευραί, αἱ μὲν ἀναχωροῦσαι ἐνοῦνται ἔμπροσθεν εἰς τὸν θώρακα, ὃν περιβάλλουσιν ὡς θήκην, εἰς ὅστων τι καλούμενον στέρνον, αἱ δὲ βραχύτεραι, αἱ καὶ ψευδοπλευραὶ καλούμεναι, δὲν κάμνουσιν ὅλον τὸν κύκλον τοῦ σώματος.

Ἐπὶ τῶν ἐπτὰ πρώτων πλευρῶν προσκολλῶνται αἱ ὠμοπλάται, αἵτινες ἀρθροῦνται μετὰ τῶν βραχίων ὀστέων.

Ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἀρθροῦται ἡ κερκίς καὶ ἡ ὠλένη ἢ τὰ δύο ὀστὰ τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἀντιβράχιον. Τὰ ὀστὰ ταῦτα ἀρθροῦνται μετὰ τῶν μικρῶν ὀστέων τοῦ καρποῦ καὶ ταῦτα μετὰ τῶν τοῦ μετακαρπίου, ἵνα σχηματίσωσι τὰς φάλαγγας ἢ τοὺς δακτύλους. Εἰς τοὺς τελευταίους σπονδύλους ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ προσκολλῶνται ἢ ἀρθροῦνται τὰ ὀστὰ τῆς λεκάνης ἢ τὰ λαγόνια, ἅτινα σχηματίζουσι τοὺς γλουτούς. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν ἐπιφάνειας φέρουσι κοιλότητας, ἐφ' ὧν στηρίζονται ἢ ἀρθροῦνται οἱ μηροὶ ἢ τὰ σκέλη. Ἐπὶ τῆς μηρικῆς τροχαλίας ἀρθροῦται ἡ ἐπιγονατίς ἢ τὸ ὅστων το γόνατος μετὰ τοῦ μηρικοῦ ὀστοῦ ἀρθροῦται ἡ κνήμη, πρὸς τὰ ἐκτός δ' αὐτῆς ἢ περόνη, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν κνήμην. Ὁ ἀστράγαλος καὶ τὰ ὀστὰ τοῦ ἄκρου ποδός, ταρσός, μετατόξα καὶ φαλάγγι ἢ δάκτυλοι, εἶνε ἀνάλογα πρὸς τὰ τοῦ καρποῦ, μετακαρπίου καὶ τῶν δακτύλων μετὰ σχήματος καταλλήλου πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῶν.

Οἱ μύες ἡμῶν, οἵτινες εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ κοινῶς καλεῖται σὰρξ, καλύπτουσι τὰ ὀστὰ, ἐπὶ

τῶν ὀστέων εἰσι προσκεκολλημένα διὰ τενόντων. Οἱ μύες μετὰ τῶν ὀστέων εἰσι τὰ ὀργανα τῆς κινήσεως. Οἱ μύες συστέλλομενοι κάμπτουσι τὰ μέλη καὶ δι' ἄλλων, ἀνταγωνιστῶν τῶν πρώτων λεγομένων, ἐπαναφέρουσιν αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν θέσιν διὰ τῆς συστολῆς αὐτῶν. Ἡ βούλπις ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν μυῶν διὰ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν νεύρων.

Ἐκ τοῦ στομάχου ὁ χυμὸς μεταβαίνει εἰς τὰ λεπτά ἔντερα ἐν οἷς ἡ πέψις τελειοποιεῖται, ἐκεῖ μίγνυται μετὰ τῆς χολῆς καὶ τοῦ παγκρεατικοῦ ὑγροῦ, ἅτινα ἐκ τοῦ πάγκρεατος καὶ τοῦ ἥπατος ἐκκρίνονται. Τὸ ἥπαρ εἶνε τὸ ὀγκωδέστατον ἐντόσιον τοῦ σώματος καὶ κεῖται εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς κοιλίας καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ. Ὁ χυμὸς κατὰ τὴν μεταβάσιν αὐτοῦ εἰς τὰ λεπτά ἔντερα μετασχηματίζεται εἰς χυλόν, ὕλην λευκωματοειδῆ καὶ ἀπομυζητικὴν ὑπὸ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἐντέρων. Τότε ὁ χυμὸς συλλέξας μέγα μέρος οὐσιῶν καταλλήλων πρὸς τροφήν τοῦ σώματος μεταβαίνει εἰς τὸ αἷμα, τὸ δὲ ὑπόλειμμα τούτου λαμβάνει χρῶμα βαθὺ καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ παχὺ ἔντερον, οὗτινος τὸ κάτω μέρος εὐρύτερον ὃν ὀνομάζεται πρῶκτός. Τὸ ὑπόλειμμα τῆς πέψεως μετὰ μικρὰν ἢ μεγάλην ἐν τῷ πρῶκτῳ διαμονῇ ἐξέρχεται διὰ τῆς ἑδρας. Τοιαῦται εἰσιν αἱ ἐργασίαι, δι' ὧν αἱ διάφοροι οὐσίαι αἱ χρησιμεύουσαι πρὸς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου μεταβάλλονται εἰς κατάστασιν ἐπιτηδεῖαν πρὸς τροφήν τοῦ ἡμετέρου σώματος. Ὁ χυλὸς ἀπομυζηθεὶς ὡς εἶπομεν, ὑπὸ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἐντέρων μεταβαίνει εἰς τὰ χυλοφόρα ἀγγεῖα, ἅτινα φέρουσιν αὐτὸν εἰς τὸν ὄχετον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὑποκλείδιον φλέβα, ἐνθα μίγνυται μετὰ τοῦ αἵματος καὶ φέρεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν. Κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην λαμβάνει τὴν ποιότητα τοῦ αἵματος. Τὸ αἷμα εἶνε τὸ τροφικὸν ρευστὸν καὶ ἡ πηγὴ πάντων τῶν ἐν τῷ σώματι σχηματιζομένων ὑγρῶν, τοῦ σιέλου, τοῦ οὔρου, τῆς χολῆς, τοῦ παγκρεατικοῦ ὑγροῦ, ὑπώχρου καὶ διαυγοῦς ὄντος, καὶ τῶν δακρύων. Τὸ αἷμα συνίσταται ἐξ ἐρυθρῶν καὶ λευκῶν αἱμοσφαιρίων καὶ ἐκ τίνος ὑγροῦ, ὑποκίτρινον καὶ διαυγοῦς ὀρραῦ καλουμένου. Τὸ αἷμα, ὡς εἶπομεν, φέρει τὴν τροφήν καὶ τὴν ζωὴν εἰς πάντα τὰ μέρη τοῦ σώματος, εἰς ἃ φέρεται ὑπὸ τῶν ἀγγείων τῶν καλουμένων ἀρτηριῶν, αἵτινες, ἀναχωροῦσαι ἐκ τῆς καρδίας διακλαδίζονται εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Ἀφ' οὗ τὸ αἷμα ἐναποθέσῃ τὰ τροφήματα καὶ ζωογόνα μόρια, ὧν εἶνε πλῆρες, λαμβάνει χρῶμα μέλαν καὶ καθίσταται ἀκάθαρτον καὶ ἀκατάλληλον πρὸς θέσιν· τότε ἐπαναφέρεται εἰς τὴν καρδίαν δι' ἄλλων ἀγγείων καλουμένων φλε-

βῶν αἵτινες συγκοινωνοῦσι μετὰ τῶν ἀρτηριῶν διὰ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων. Αἱ ἀρτηριαὶ πάλαι παυτοχρόνως μετὰ τῆς καρδίας, αἱ φλέβες ὅμως οὐχί. Οἱ πνεύμονες ὄργανον συγκείμενον ἐκ δύο λοβῶν κειμένων ἐκ τῆς κοιλότητι τοῦ θώρακος, ἀναζωογονοῦσι τὸ αἷμα, ἐνούμενον μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος, εἰσερχομένου εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ τῆς ἀναπνοῆς. Οἱ πνεύμονες συνίστανται ἐξ ἀπείρων κυψελίδων, σωλήνων τελειωμάτων εἰς τὴν τραχειᾶν ἀρτηρίαν, περατομένην εἰς τὸν λάρυγγα. Ὁ δὲ λάρυγξ ἀνοίγεται κατὰ τὸ βάθος τοῦ στόματος. Ἴδου ὁ μηχανισμὸς τῆς ἀναπνοῆς. Αἱ πλευραὶ ὑψοῦνται, καὶ ὑψούμεναι διαστέλλουσι τὸν ὄγκον τοῦ θώρακος, ὁμοίως καὶ ὁ πνεύμων ἀκολουθῶν τὴν κίνησιν ταύτην τῶν πλευρῶν διαστέλλεται ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ. Τότε καθὼς τὸ ὕδωρ ἀναβαίνει ἐν τῇ ἀντλίᾳ, ὅταν γίνηται κενὸν διὰ τοῦ ἐμβόλου, οὕτω καὶ ὁ ἀήρ κατακρημνίζεται ἐν τῷ πνεύμονι καὶ πληροῖ αὐτὸν μέχρι τῶν ἐλαχίστων κυψελίδων. Ὁ ἀήρ τότε εὐρίσκειται ἐν ἐπαφῇ μετ' ἀπείρων μικρῶν αἱματοφόρων ἀγγείων, ἅτινα ἐπιστρωννύουσι τὰς κυψελίδας ταύτας ἢ κοιλότητας, ἐνθα ἡ ἀνταλλαγὴ γίνεται. Τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἀέρος ἐνοῦται μετὰ τοῦ αἵματος καὶ ἀμέσως ἡ ἀναπνοὴ γίνεται διὰ τῆς καταβάσεως τῶν πλευρῶν, αἵτινες συστέλλουσι τὸ στέρον καὶ ἀπώθοῦσι τὸν ἀέρα δι' ἧς ὀδοῦ εἰσῆλθεν. Ὁ ἀήρ ἐξερχόμενος τοῦ πνεύμονος στερεοῖται ἐνός τῶν στοιχείων αὐτοῦ δηλαδὴ τοῦ ὀξυγόνου, ὅπερ ἠνώθη μετὰ τοῦ αἵματος καὶ ἀντ' αὐτοῦ πληροῦται ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὅπερ ἀέριον ἐγκαταλείπει τὸ αἷμα ἀλλάσων αὐτὸ μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος. Ἴδου διὰ τίνα αἰτίαν ἡ ἀναπνοὴ πολλῶν ἀτόμων κεκλεισμένων ἐν τινὶ τόπῳ φθείρει τὸν ἀέρα καὶ καθιστᾷ αὐτὸν ἐπιβλαβὴ τῇ ὑγείᾳ. Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Νῦν δὲ θὰ περιγράψωμεν τὸν μηχανισμόν τῆς κυκλοφορίας ταύτης, οὗσης διπλῆς.

Τὸ αἷμα ἐπιστρέφον ἐκ τῶν διαφορῶν μερῶν τοῦ σώματος εἰς τὴν καρδίαν διὰ τῶν φλεβῶν ἐξέρχεται διὰ τῶν πνευμονικῶν ἀρτηριῶν ἵνα κυκλοφορήσῃ ἐν τῷ πνεύμονι, ἐνθα ζωογονεῖται καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν καρδίαν, ὅθεν ἐξέρχεται ἐκ νέου διὰ τῆς ἀορτῆς, ἵνα κυκλοφορήσῃ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι. Ἡ καρδία εἶνε ὄργανον, ὅπερ ἔχει σχῆμα ἀπίου ἀνεστραμμένου· κεῖται δὲ ἐν τῷ θώρακι μετὰ τῶν δύο λοβῶν τοῦ πνεύμονος ὀλίγον ἀριστερὰ· διαιρεῖται δὲ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς εἰς τέσσαρας κοιλίας ἢ αἰθούσας κεχωρισμένας ἀπ' ἀλλήλων. Μέγα διάφραγμα κάθετον διαιρεῖ ἐσωτερικῶς τὴν καρδίαν εἰς δύο ἡμισὴ μέρη καὶ ταῦτα πάλιν διαιροῦνται εἰς δύο ἔτερα ἡμισὴ, ὧν τὰ μὲν ἄνω μέρη ὀνομάζονται κόλπαι, τὰ δὲ κάτω



κοιλία. Η κοιλία χωρίζεται του κόλπου δια κινητού διαφράγματος, δι' οὗ ταῦτα συγκοινωνοῦσιν, ἀν καὶ δὲν ὑπάρχει συγκοινωνία μεταξὺ τῶν δύο κοιλιῶν. Αἱ κοιλιότητες τοῦ ἀριστεροῦ μέρους περιέχουσι τὸ ἀρτηριακὸν αἷμα, αἱ δὲ τοῦ δεξιοῦ τὸ φλεβικόν. Τὸ φλεβικὸν αἷμα φθάσει εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας διὰ δύο παχειῶν φλεβῶν, καλουμένων κοίλων φλεβῶν, ἐκ δὲ τοῦ κόλπου μεταβαίνει εἰς τὴν κάτωθεν κειμένην κοιλίαν. Ἐκ ταύτης μεταβαίνει εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ τῶν πνευμονικῶν ἀρτηριῶν διαιρουμένων ἐκεῖ εἰς ἄπειρα μικρὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα· καὶ ὅταν τὸ αἷμα ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος, ἐπανέρχεται εἰς τὴν καρδίαν δι' ἄλλου συστήματος μικρῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, ἅπερ ἐνούμενα περατοῦνται διὰ τεσσάρων χονδρῶν ἀγγείων εἰς τὴν ἀριστερὸν κόλπον τῆς καρδίας, τὸ αἷμα καταστὰν ἤδη ἀρτηριακὸν κατέρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀρτηρίας τῆς καλουμένης ἀορτῆς, ἵνα κυκλοφορήσῃ εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Αἱ ἐπάλληλοι συστολαὶ καὶ διαστολαὶ τῆς καρδίας δι' ἀπλουστάτου μηχανισμοῦ παρέχουσι τῷ αἵματι τὸν ἀναγκαῖον σφυγμὸν, ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ διπλῆ αὐτῆ κυκλοφορία.

Αἱ συστολαὶ αὗται ἀκολουθοῦσι τὰς διαστολάς καὶ εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ κοινῶς καλούμενον παλμὸς τῆς καρδίας. Οἱ σφυγμοὶ τῆς καρδίας γίνονται ταυτοχρόνως πρὸς τοὺς σφυγμοὺς ἢ παλμὸς τῶν ἀρτηριῶν. Οἱ σφυγμοὶ οὗτοι, οὐδὲ μετροῦμεν ἢ ἐπιψηλαφῶμεν ἐν τῷ καρπῷ τῆς κερκιδικῆς ἀρτηρίας δηλοῦσι διὰ τῆς ταχύτητος ἢ βραδύτητος αὐτῶν, διὰ τῆς κανονικότητος ἢ δια τῆς μὴ κανονικότητος, τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας ἢ ἀσθενείας τῶν ἀτόμων.

Εἰς τὰ διάφορα ὄργανα, περιὼν ἐγένετο λόγος, πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν σπλῆνα, οὗ τινος ἡ ἐνέργεια δὲν εἶνε καλῶς ὀρισμένη, καίτοι οἱ πλείστοι τῶν φυσιολόγων φρονοῦσιν ὅτι ἐν αὐτῷ παρασκευάζονται τὰ λευκὰ αἷμα-ποσφίρια, καὶ τοὺς νεφροὺς χρησιμεύοντας νὰ χωρίζωσι τὰ οὖρα ἀπὸ τοῦ αἵματος. Τὰ δὲ οὖρα ἐκ τῶν νεφρῶν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν σπλῆνα, ὅ ῥο ν κ ὡ σ τ η ν. Τὰ περιττὰ τῶν ὑγρῶν, ἀφ' ὧν τὸ σῶμα ἔχει ἀνάγκη ν' ἀπαλλάσσεται, ἐξέρχονται διὰ τῶν οὖρων ἢ μᾶλλον διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος, χρησιμεύοντος ἰδίως εἰς τὴν ἐξάτμωσιν τῶν ὑγρῶν τούτων. Τὰ ὑγρά ταῦτα ἐξέρχονται διὰ τοῦ δέρματος ὅτε μὲν διὰ τοῦ ἰδρώτος, ὅτε δὲ ὡς ἀέρια διὰ τῆς καλουμένης ἀδήλου διαπνοῆς. Ἐὰν ἡ ἐξάτμωσις τῶν ὑγρῶν τούτων σταματήσῃ ἀποτόμως ἐκ τινος αἰτίας, οἷον καταψύξεως (κρυολογήματος), προέρχονται ἀσθένειαι, οἷον φλεγμονὴ τοῦ στήθους, κατάρρους, ρευματισμοὶ κλ. Καὶ ταῦτα ἵνα

μὴ ὑποπέσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς οἶον μέγα σφάλμα ὑπέπεσαν οἱ πάλαι γλύπται παριστῶντες τὰ ἀγάλματα ὅλα τοῦ Προμηθέως καὶ αὐτὰς τὰς εἰκόνας αὐτοῦ, καθ' ἃ παρίσταται καρφωμένον, ἐπὶ τοῦ ὄρους Καυκάσου, καὶ τὸ ἦπαρ αὐτοῦ κατατρώγει ἀενάως ἀετός, τὸ ἦπαρ δὲ παρίσταται κείμενον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χώρας τῆς κοιλίας, ἐνθα καὶ ὁ ἀετός κείται κατατρώγων τούτο· ἐν ᾧ τὸ ἦπαρ κείται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς κοιλίας, ἥτοι ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὑποχονδρίου, εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν κείται ὁ σπλήν.

Ἄλ. Κορδούλης ἰατροῦ.

Ο ΕΠΙ ΟΜΗΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ πολιτισμὸς ὑπῆρχεν ἐν τελειότητι ἀναλόγως τῶν τότε μέσων. Ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν τοῦ συμπεριφέρεσθαι καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων.

Ἐτρωγον εἰς ὑψηλὰς τραπέζας, κομψὰς καὶ πεποικιλμένας διὰ γλυφῶν, (σκαλισμάτων), παρεκάθητο δὲ ἐπὶ ἐδρῶν ὠρῶν.

Ἡ παρά δὲ ζεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν. (Ὀδ. Ρ. 94, Η. 175, Δ. 55 καὶ ἀλλαχοῦ).

Ἡ αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἶπεν ἄγων. ἢ καλὴν, δαίδαλον. (Ὀδ. Α. 130).

Αἱ τράπεζαι τῶν προσέτι εἶχον φύλλα, ὡς τὸ πρῖν καὶ νῦν παρ' ἡμῖν, καὶ ἦνοιγον ταῦτα. Παρέθετο παρά τὰς ἐδρας (θρόνους) ἀργυρὰς τραπέζας μικρὰς καὶ κἀνεα (κάνιστρα) χρυσαῖ, ἐνθα ἦτο ὁ πρὸς βρῶσιν ἄρτος.

Ἡ δ' ἑτέρα προπαρόιθε θρόνων ἐτίτανε τραπέζας ἀργυρέας, ἐπὶ δὲ σπὶ τίθει χρύσεια κἀνεα. (Ὀδυσ. Κ. 354).

Ἡ πρεσβυτέρα θεράπαινα, ἡ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ταμείου τῆς οἰκίας (κελάρου) ἔχουσα, ἐλάμβανε τὸ κἀνίστρον καὶ ἔθετο ἐκάστῳ τὸν ἄρτον, ἥτο δὲ αὐτὴ ἡ καθαρωτέρα, καὶ ἐκαλεῖτο τιμητικῶς ὄχι κυρία ταμία, ἀλλὰ σεβαστὴ (αἰδοίη). αὐτὴ ἔθετο πολλὰ φαγητὰ πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν συνδαιτημόνων.

Ἡ παρά δὲ ζεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν οἷτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα κείδατα πολλ' ἐπιθεισα, χαριζομένη παρσόντων. (Ὀδυσ. Ρ. 93, Η. 174, Δ. 54 καὶ ἀλλαχοῦ).

Ἐθετογ ἐπίσης ἐπὶ τῆς τραπέζης ὄπτα (ψητὰ) κρέατα καὶ διάφορα φαγητὰ, ἅπαντα ὁμοῦ καὶ ὄχι ὡς νῦν ποιοῦσιν ἀνά ἐν ἵνα ὁ ἐσθίων βλέπῃ καὶ ἐκλέγῃ τὸ ἀρέσκον. Οὕτω γίνεται καὶ νῦν εἰς τὰ ὄρεινὰ χωρία τῆς Ἀρκαδίας.

Ἡ καθαριότης τῶν τραπέζων, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἀντικειμένων διὰ τὸ φαγητόν, ἦτο ἀπαράιτητος φροντίς καὶ ἐγένετο πάντοτε ἐνώπιον

τῶν συνδαιτημόνων, ἵνα μὴ ὑποπτέωνται. Τὰς τραπέζας ἐκαθάριζον διὰ σπόγγων, διότι δὲν ἐκάλυπτον αὐτὰς διὰ μισίου (τραπεζομανδύλου).

ἢ οἱ δ' αὐτὲ σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας ἢ νίζον, καὶ προτίθεντο. (Ὀδυσ. Α. 111).

ἢ πᾶσας ἀμφιμάσασθε, καθήρατε κρατῆρας, ἢ καὶ δέπα ἀμφικύπελλα τετυγμένα. (Ὀδυσ. Γ. 151).

Τὸν οἶνον πάντοτε ἐπινον κεκραμμένον δηλ. μετὰ ὕδατος.

ἢ κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὄτρηροὶ θεράποντες, βροί μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρατῆρσι καὶ ὕδωρ, (Ὀδυσ. Α. 109).

Ἐπινον δὲ αὐτὸν μὲ ποτήρια (κύπελλα) ἀποτελούμενα ἐκ δύο τοιούτων ἀντεστραμμένων, δηλ. ἀμφικυπέλλων, καὶ διὰ τοῦ ἐνὸς ἐπινον οἶνον, διὰ τοῦ ἄλλου ὕδωρ ἦσαν δὲ χρυσᾶ καὶ ἄργυρᾶ,

ἢ παρὰ δὲ σπὶ τίθει χρύσεια κύπελλα. (Ὀδυσ. Α. 142).

διότι τότε ἡ ὕλη ἦτο ἀγνωστος καὶ διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα ὡς καὶ ἄλλα σκευὰ κατεσκευάζοντο ἐξ ἀργύρου ἢ ἐκ χρυσοῦ. Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἀργυρὸς ἦτο πολὺς.

Ἐκαστος εἶχεν ἴδιον ἀμφικύπελλον ἐν τῇ τραπέζῃ. Περὶονα καὶ μαχαίρια δὲν εἶχαν εἰς τὰς Τραπέζας. Τούτων χρῆσις ἐγένετο τὸ πρῶτον ἐν Εὐρώπῃ πρὸ 300 περίπου ἐτῶν. Διὰ τοῦτο ἔτρωγον διὰ τῶν χειρῶν, πρὸ δὲ καὶ μετὰ τὴν τράπεζαν ἐνιπτον ταύτας διὰ ὑπηρετῶν χυνόντων τὸ ὕδωρ (χέρνιβα, καλούμενον).

ἢ χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχῶφ ἐπέχευε φέρουσα ἢ καλῆ, χρυσεῖη, ὑπὲρ ἀργυροῖο λέβητος, ἢ νίψασθαι. (Ὀδυσ. Α. 136. Ο. 135).

Ὁ Ὀμηρὸς οὐδαμῶς ἀναφέρει ὅτι ἐσπογγίζοντο διὰ προσοψίου. Ἀλλὰ κατόπιν ταιαύτης τάξεως καὶ λεπτότητος ἐπεταὶ ὅτι εἶχον τοιαῦτα καὶ χειρόμακτρα ἐκ λίνου ἢ ἐκ μαλλίων, διότι ὁ βᾶμβας ἦτο ἀγνωστος, καθόσον οὗτος εὐρέθη κατὰ τὸν μεσαίωνα, ὅτε ἐγένοντο καὶ τὰ βαμβυκακρὰ ἐνδύματα. Ἐν τῇ τραπέζῃ ὠρίζετο ἡ θέσις εἰς ἕκαστον καὶ δὲν ἐπετρέπετο νὰ καθήσῃ ὁ δαιτημὸν εἰς ἄλλην θέσιν.

Ἐκ τῶν ρηθέντων συνάγεται ὅτι οἱ τότε εἶχον καὶ μεγάλην καλαισθησίαν καὶ φιλοκαλίαν.

Ἀφαιρέσατε ἐκ τοῦ τῆς νῦν ἐποχῆς πολιτισμοῦ τὰς ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν βιωτικῶν ἐπιστημῶν, τῆς φυσικῆς, τῆς χυμείας καὶ τῆς μηχανικῆς καὶ θέλετε εὖρεσι κατώτερον τὸν τρόπον τοῦ ζῆν. Δὲν εἶχον οἱ τότε ἐπινοήσει τὰ μαχαιροπήρουνα, τὰ πιάτα, τὰ βαμβυκακρὰ καὶ τὰ μεταξωτὰ κλπ. ἢ θείετε εὖρεσι πρὸ βελτίων τὰ τότε. Ὅτι

τότε ἐγνώριζον, τὸ εἶχον τελειοποιημένον, τὰ εὐρεθέντα δὲ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν ἐν Τρωάδι, ἐν Μυκῆναις καὶ ἀλλαχοῦ μαρτυροῦσιν αὐτό.



ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗΣ

Πνεῦμα, νοῦς, ψυχὴ, θυμὸς εἰσὶ φυσιολογικῶς καὶ φιλοσοφικῶς ταυτόσημα. Ἀλλὰ τὸ μὲν πνεῦμα καὶ ὁ νοῦς ἐμφωλεύουσιν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἡ δὲ ψυχὴ (ὁ θυμὸς) ἐμφωλεύουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἰδίως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ στομάχου.

Τὸ πνεῦμα ἢ ὁ νοῦς ἀποχωρίζεται ἐκ τοῦ σώματος καὶ μένει ἐν τῷ ἀέρι περὶ τὴν γῆν. Εἶνε ἄυλον, ἀνευ διαστάσεων, ἀνευ χώρου, εἶνε θεῖον· διότι ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐστὶ καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος ἀποπνεύσας εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν «Πάτερ εἰς χεῖρας Σου παραδίδωμι τὸ πνεῦμα» καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, σοφὴ γυνὴ ἀποθνήσκουσα εἶπε «Ἦτέ μου καὶ Θεέ μου παράλαβέ μου τὸ πνεῦμα». Ὁ ὑπνωτισμὸς ὁ πολλοὺς σοφοὺς ἀπασχολῶν ἀποδεικνύει τοῦτο. Ἐγκαταλείπει τὸ σῶμα τὸ πνεῦμα καὶ μεταβαίνει ἀλλαχοῦ ὡς γίνεται εἰς τὰ ὄνειρα. Τὸ πνεῦμα ὑποτάσσεται εἰς τὴν θέλησιν τὴν ἰσχυράν. Τὸ πνεῦμα μόνον ἐν τῷ ἀέρι ὄρα τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν.

Ἡ δὲ ψυχὴ ἢ ὁ θυμὸς ἐστὶν ἡ ζωικὴ δύναμις, ἥτις συναποθνήσκει μετὰ τοῦ σώματος, ἐνυπάρχει ἐν τῇ ζωικῇ ὕλῃ καὶ ἀνχμορφώνει τὰ σῶματα.

Ἐκ τοῦ πνεύματος παράγεται ἡ διάνοια, ἡ λογικὴ, ἡ κρίσις καὶ πᾶσα ἄλλη πνευματικὴ δύναμις. Τὸ πνεῦμα ἐνυπάρχει εἰς μόνον τὸν ἀνθρωπον μετὰ τῆς ζωικῆς δυνάμεως, ἥτις ὑπάρχει μόνη εἰς πάντα τὰ ὄντα τὰ ἔχοντα ζῶν.

Ἀμφότερα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχουσι διαδοχικῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου. Ἐμφωλεύουσιν ἐν πρώτοις ἐν τῷ πρώτῳ ὡς τῆς πρώτης γυναικός, ὅπερ ἐρχόμενον ἐν τῇ μήτρᾳ ζωογονεῖται διὰ τῆς γονῆς τοῦ ἀνδρός, ἐναπτύσσεται ἐν πρώτοις ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ καρδία, εἶτα δὲ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος. Ἐν τῷ ἐμβρύῳ λοιπὸν ὑπάρχει τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ. Ἀμφότερα ἐνίοτε τροποιοῦνται ἐκ παθῆσεως τινός τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς καρδίας ἢ δὲ τροποποιήσις γίνεται ἢ ἐπὶ τὰ βελτίω ἢ ἐπὶ τὰ χείρω αὐτῆ γίνεται ἐνίοτε καὶ ἐν τῇ ἐξωμητρίῳ ζωῇ ἐκ νόσου ἢ ἀλλης βλάβης.

Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ ἐνυπάρχοντα ἐν τῷ ὡς τῆς γυναικός, ἐνυπάρχουσι καὶ ἐν τῷ ὡς τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, καὶ ταύτης εἰς τὸ τῆς διαδόχου καὶ οὕτω ἀλληλοδιαδόχως διακωινίζεται ὁ ἀνθρωπος καὶ τὰ ζῶα, ἔχοντα ζῶα.





ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΜΙΚΡΟΝΟΥ

Ο μικρόνους νομίζει ότι σκέπτεται καλλίτερα παντός άλλου και όσα ήξευρε αυτός, οί άλλοι δέν γνωρίζουσι. Δέν συμβουλεύεται άλλον περί ούδεμιός υποθέσεως, και άν άκούση συμβουλήν λέγει ότι την παραδέχεται: αλλά δέν την διατηρεί· θεωρεί ταύτην όχι ειλικρινή και υποπτεύεται κακόν. Είνε έχέμυθος, δέν λέγει τας ιδέας τουούτε την γνώμην του ίνα μη ώφελήθη άλλος. "Αν έχη ιδέαν τινα περί τινος πράγματος δέν την εκφράζεται ίνα μη ώφελήθη άλλος. "Αν γνωρίζη κατασκευήν τινος υλικύσματος, τινός φαγητού, ή άλλου πράγματος δέν την λέγει ίνα μη έξαντλήση τας γνώσεις του. "Έχει πάντοτε περιωρισμένας ιδέας· φαντάζεται ότι αύται έξαντλούνται και προφυλάττεται. Δαπανά έφ' ά μη δει και είνε φειδωλός εις τά χρεώδη. Ποθεί ν' άπολαύση ύπόληψιν, τιμήν, δόξαν χωρίς γενναιοδωρίαν. Προτιμά πάντοτε τό ίδιον συμφέρον χωρίς να τό σχετίση με τό συμφέρον των φίλων του, ή με τό κοινόν συμφέρον. Στερείται αισθήματος άληθούς και ειλικρινούς φιλίας, διά τούτα έν ώρα συμφοράς ούδεις τόν συντρέχει, μένει έγκαταλελειμμένος. Ούδέν άγαπά άνευ συμφέροντος. Ο μικρόνους ούδέποτε εύτυχεί. Άποστρεφεται κατ' όλίγον και αύτης της περιοσίας του.

Καταδιώκει τόν έχθρόν του μέχρις έντελους καταστροφής και αύτης της ζωής. Είς τους μικρόνους υπάγονται οί έγώισται και οί ίσχυρογνώμονες.



ΓΕΩΡΓΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΚΗΠΟΥΡΙΚΗΣ

Κηπουρικην καλοϋσι την καλλιέργειαν του κήπου (κοινώς περιβολίου ή πρασιάς), όστις κείται παρά τή οικία ή μακράν αύτης.

Ο κήπος πρέπει να έχη τά εξής προσόντα διά να προοδεύει άκμάζη.

α.) Θεσιν μεσημερινήν και μέρος μήτε πολύ ύψηλόν, διότι τά κηπαία δένδρα και φυτά εύκόλως προσβάλλονται υπό των άνέμων και παγετών, μήτε πολύ χαμηλόν, διότι επικάθηται όμίχλη και πάχνη ήτις μεγάλως βλάπτει αύτά.

β.) Πέριξ του κήπου ή πρέπει να ύψουται τοίχος ή πρέπει να φυτεύονται δένδρα ύψηλά, οίον, λεύκαι δαμασκιναίαι, κυπάρισσοι και τά τούτοις όμοια ίνα περιφρουρώσι και προφυλάσσωσι τας έν τώ κήπω φυτείας, ώς και τά όπωροφάρα δένδρα, τά όποια ώς εύγενέστερα και άσθενέστερα των άλλων, δέν άντέχουσιν. Ίδίως πρέ-

πει να προτιμώνται αι κυπάρισσοι και να φυτεύονται προς βορράν. Αί λεύκαι και αι άγρίαι άμυγδαλαίαι παρέχουσι ρίζας άτινες ζηραίνουσιν ή άκάρπους ποιούσι ταύτην ώς την άμπελόν.

γ.) Ο κήπος πρέπει να έχη άνόλογον έκτασιν του είδους και του αριθμού των δένδρων, τά όποια ό κηπουρός σκοπεύει να φυτεύη.

δ.) Η ποιότης της γής πρέπει να είνε άνάμικτος, ήτοι άργιλλοαμμώδης, ώστε άφ' ενός μόν να μη σκληρύνηται, άφ' ετέρου δε ν' άπορροφά εύκόλως τά ύδατα.

ε.) Πρέπει να καθαρίζηται καλώς έκ των πτερωών, ριζών και λοιπών ακαθαρσιών.

ς.) Να σκάπτεται εθώς μετά τας πρώτας βροχάς του φθινοπώρου και περί τά μέσα του χειμῶνος.

ζ.) Να λιπαίνεται διά τηκτών (χωνευμένων) κόπρων ή μάλλον δι' ύγρών λιπασμών.

η.) Τά έν αύτῳ φυτευόμενα δένδρα πρέπει ν' απέχουσιν άπ' άλλήλων άνάλόγως του μεγέθους και του φυλλώματος, ήτοι της έκτάσεως των κλώνων, ίνα καλώς θερίζωνται.

θ.) Ν' άνοιγώνται οί λάκκοι πλατείς, ίνα μη στενωχωρώνται αι ρίζαι, προς δε να ποτίζωνται, να σκαλίζωνται, να καθαρίζωνται, να κλαδεύωνται, να έμβολιάζωνται, και, ύποστηρίζόμενα έν ανάγκη διά πασσάλων, να λαμβάνωσι την άπαιτουμένην εύθύτητα και ούτως ό χυμός να κυκλοφορή έλευθερώς και εύκόλως.

ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

ΤΩΝ ΚΗΠΑΙΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

Ο τρόπος του έμβολιασμού των κηπαίων δένδρων είνε αυτός έκείνος, ήτοι ό εκκεντρισμός ή έμφυλισμός και ό έννοσθαλμισμός. Οφείλει όμως ό κηπουρός να γνωρίζη την συγγένειαν και την όμοιότητα των έγκεντριζόμενων δένδρων. Άλλά και άν γινώσκη ταύτα πάντα, πάλιν όφείλει να δοκιμάζη, και εάν άποτυγχάνη, να μη άπελπίζεται.

Έτι όφείλει να παρατηρή ότι εις τό έμβολιάζον και έμβολιαζόμενον δένδρον αι άνθήσεις και βλαστήσεις, ως και ή κατάπτωσις των φύλλων πρέπει να συμβαίνουσιν ταυτόχρονας, προς δε να ύπάρχη άνάλογια δυνάμεων μεταξύ τούτων έν τή βλαστήσει ίνα μη έκ της ύπερβολής των ύγρών του έμβολιαζόμενου δένδρου πνιγή τό έμβόλιασμα. Έτι δε πρέπει να ελέγχωνται τά έμβολιάσματα έξ ύγειών και εύκάρπων δένδρων, και να καθαρίζωνται αι παραφυάδες του έμβολιαζόμενου, ίνα μη άπορροφώσι τόν χυμόν.

Έχουσι δε συγγένειαν τά εξής. Η Άγριελαία με την καλλιελαίαν— Η καστανέα με την καρυδέαν— Η συκαμινέα με

την καστανέα, μηλέαν, βελανιδέα και άχλαδέαν— Η άγρία συκή με την ήμερον— Η λεμονέα με την πορτοκαλίαν και κιτρέαν— Η κυδωνέα με την μηλέαν και άχλαδέαν— Η άχλαδέα με την άγραχλαδέαν— Η κερασέα με την άγριοκερασέα και άγριοκορομηλέαν— Η βυσινέα με την άγριοκερασέα και άγριοκορομηλέαν— Η βερυκκοέα με την κορομηλέαν και δαμασκηνέα— Η ροδακινέα με την δαμασκηνέα, άμυγδαλέαν, κορομηλέαν και μηλέαν έξ ής τά μηλοροδάκινα— και τέλος ή δαμασκηνέα με την κοκκυμηλέαν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΗΠΑΙΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.

Τά κηπαία δένδρα μεταφερόμενα άλλοθεν προς έμφύτευσιν

α.) Δέν πρέπει να ήνε πεπαλαιωμένα, διότι δέν προσοικιοϋνται με τό νέον έδαφος, ήτοι με τό κλίμα και την ποιότητα της γής.

β.) Ο κορμός τούτων πρέπει να ήναι εύθης (ίσιος), ό φλοιός λείος, οί κλάδοι κανονικοί, και αι ρίζαι πολλαι και ύγιείς.

γ.) Όσα πρόκεινται να μεταφερθώσιν έκ του δενδροκομείου ή φυτωρείου (όπερ πρέπει να έχη ό κηπουρός εις μιαν άκραν του κήπου) πρέπει να μη έχωσιν όπωροφόρους όφθαλμούς, διότι ταύτα είνε άσθενή και άνίκανα προς μετακόμισιν και μεταφύτευσιν

δ.) Πρέπει να είνε έμβολιασμένα χαμηλά, εύθέα και άνευ εξογκωμάτων εις τό μέρος του έμβολιασμού.

ε.) Όταν πρόκηται να εκρίζωθώσιν έκ του φυτωρείου προς μεταφύτευσιν, απαιτείται μεγίστη προσοχή, ίνα μη πληγωθώσιν αι ρίζαι, άτινες πρέπει να περιτιλύσσωνται διά ψάθης ή πανίου, όπως μη φεύγη τό περι αύτήν χύμα· πρέπει δε και να φυτεύωνται όσον ήνε δυνατόν ταχύτερον, ίνα μη άποξηραίνωνται.

ς.) Των μεταφυτευόμενων οί κλάδοι πρέπει να κόπτωνται, ίνα μη άπορροφώσι τόν χυμόν, όστις είνε αναγκαίος προς ένδυνάμωσιν των ριζών.

ζ.) Πρέπει να χαράσσωνται έπιτηδείως διά ξιφιδίου αι χονδράι ρίζαι των μεταφυτευόμενων προς διευκόλυνσιν της ρίζοφυσεως.

η.) Αί ρίζαι πρέπει να θεθώσιν εις ύδωρ, άν τυχόν εξηράνθησαν υπό του καύσωτος.

θ.) Είς τά θερμά και άνυδρα κλίματα πρέπει να φυτεύωνται μετά την πτώσιν των φύλλων, εις τά ύγρά και τά ελώδη μέρη να φυτεύωνται κατά Φεβρουάριον και Μάρτιον, πληθούσης σελήνης και μάλιστα κατά την πανσέληνον. Τά άειθαλή όμως, ως και αι λεμονέαι, πορτοκαλείαι, κιτρέαι και τά τούτοις όμοια, πρέπει να φυτεύωνται την άνοιξιν, και

ι.) Έν καιρῳ θέρους, έκτός του προορθέντος ποτίσματος, λιπάσματος κλπ. πρέπει να ρίπτηται πέριξ των ριζών άχυρον, φύλλα και ό,τι άλλο όμοιον, ίνα διατηρηται ύγρασία, και ή προσήκουσα θερμότης.

ΠΕΡΙ ΛΑΧΑΝΩΝ.

Την καλλιέργειαν των λαχανών δύναται τις να εκτελέση και έν άγροίς και έν τοίς κήποις. Οπουδήποτε όμως και άν ήνε απαιτείται προφύλαξις ως τά κηπαία φυτά έκ των βορειών άνέμων· έτι δε απαιτούσιν άφθονον λιπασμόν, ύδωρ, μεσημβρινήν θέσιν, γήν μικτήν και παχειαν, καθαράν, ίσοπεδωμένην, διηρημένην εις τεμάχια ή τμήματα δι' αυλάκων και φυτευομένην διά φυτευτηρίου ή πασσάλου ή σπορέως.

Έν τοίς ειρημένοις τμήμασιν ό κηπουρός όφείλει να φυτεύη διαδοχικώς διάφορα φυτά, άποφεύγων ούτω την μονοτονίαν, την όποιαν και αύτή ή γή άποστρέφεται. Απασα δε ή καλλιέργεια των λαχανών γίνεται διά των χειρουργαίων, ήτοι διά άξίγλης, Πτυαρίου, Σκαλιστηρίου, Ομαλιστηρίου κλπ. Δέν πρέπει δε μεταξύ των λαχανών να φυτεύωνται τά δένδρα, διότι διά των ριζών και της σιαις βλάπτονται τά λάχανα, έκτός μόνον εάν τά δένδρα ήνε πολύ όλίγα και εις μεγάλην άπόστασιν, και μη άειθαλή.

Είδη δε των έν τοίς κήποις ή έν τοίς άγροίς σπειρομένων και φυομένων λαχανών είνε τά εξής.

Α.) Οσπριοειδή

Υπό τό όνομα τούτο έννοούμεν τους κυάμους (κουκκιά), τους φασιόλους (φασούλια), τους ερεβύθους (ρεβύθια), τας φακας (φακή), τά πίσια (μπιζέλια) κλπ. Ταύτα τρώγονται χλωρά και ξηρά. Και τά μέν χλωρά έξοδεύονται έν τῳ τόπω, τά δε ξηρά καταναλίσκονται μέν και έν τῳ τόπω, μεταφέρονται δε και άλλοθι προς έμπορίαν.

Β.) Σαρκώδη

Υπό τό όνομα τούτο έννοούμεν τά γεώμηλα (πατάτες) και τά κολοκάτσια.

Έκ τούτων τά μέν πρώιμα φυτεύονται τόν 7θριον και τόν 8θριον, τά δε άψιμα τόν Φεβρουάριον και Μάρτιον. Ταύτα κόπτονται εις τεμάχια και φυτεύονται. Τά τεμάχια ταύτα πρέπει να έχωσιν όφθαλμούς και να τίθηνται 4—5 δακτύλους βαθύς εις γήν έλαφράν και μετριώς παχειαν. Μετά δε την βλάστησιν απαιτούσιν έν πότισμα. Διά να έπιταχύνηται δε ή ώρίμανσις πρέπει να κόπτωνται τά άνθη διά να καταβαίνη ό χυμός εις τας ρίζας. Γνώρισμα δε της τελείας ώρίμανσεως είνε ή άπο-



ἔθραυσεν τῶν βλαστῶν καὶ ὁ ἀποχωρισμὸς τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ καρποῦ.

### Γ'.) Ριζότροφα ἢ Ριζόφυτα

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐννοοῦμεν τὰ κοκκινωγούλια, τὰ δαυκία, τὰς ραφνίδας (ρεπάνια), τὰς γογγυλίδας κ.λ.π.

### Δ'.) Χεδρωπά.

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐννοοῦμεν τὰ διάφορα εἴδη τῆς κράμβης, τὸν σκολύμον (σκαλιάμπρι), τὸ σέλινον, τὸ σπανάκι, τὸ σινάπι, τὸ μάραθρον κ.λ.

### Ε'.) Βολβορίζα.

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐννοοῦμεν τὸ κρόμμυον (κρομμύδι) μικρὸν (κοκάρι) καὶ μέγα, τὸ σκόροδον (σκόρδον) καὶ τὸ πράσον, ὡς σχηματίζονται βολβόν, ἢτοι κεφαλὴν. Πάντα τὰ ἀνωτέρω καλλιεργοῦνται εἰς γῆν βαθεῖαν, γόνιμον, ἐλαφρὰν καὶ πρὸ καιροῦ λιπάνθεισαν. Τούτων ἄλλα μὲν σπείρονται κατὰ Ἰβρίον, ἄλλα δὲ κατὰ Φεβρουάριον, ἄλλα δὲ κατὰ Μάιον.

### Σ'.) Περὶ συνηθεστέρων τινῶν καὶ εὐαρεστοτέρων κηπαίων φυτῶν (κοινῶς ζαρζαβατικῶν).

Τοιαῦτα φυτὰ, ἅτινα ἐκ τοῦ καρποῦ ἢ τοῦ ἄνθους τρέφουσι τὸν ἄνθρωπον, εἶνε ὁ στράγγος ὁ κηπευτικός (μελιτάνα), τὰ χρυσόμηλα, (ντοπάτες), ἡ λαθυρίς (μπάμια), ἡ ἀσπαραγγος (σπαράγγια), ἡ κυνάρα (ἀγκυνάρα) καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Πάντα ταῦτα σπείρονται ἢ φυτεύονται εἰς πρασιάς καὶ ἀπαιτοῦσι γῆν παχειάν, θερμὴν καὶ ποτιστικὴν.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἔπονται διάφορα ἄλλα λαχανικὰ ἡμερα καὶ ἄγρια ἢ αὐτοφυῆ, οἷον οἱ θρόδακες (μαρούλια) διαφόρου εἴδους, τὸ κιχώριον (ἀντίδι ἢ ραδίκι) μακρὸν καὶ κοντόν, πλατύφυλλον ἢ στενόφυλλον, τὸ ἀρωματικὸν ἄγριοςέλινον κ.λ.π.

Γνωστὸν ἐστίν ὅτι : ὁ καθ' ἑκάστην ποτιζόμενος κῆπος καθίσταται βλαβερὸς τῇ ὑγιείᾳ, διότι παράγει μυᾶσματα πρὸς διαλείποντα πυρετόν. Διὰ τοῦτο εἰς ὑγιεινὰ χωρία, ἐνθα κατὰ συνήθειαν καὶ ἀνάγκην ἐκάστη οἰκία διατηρεῖ κῆπον, ἔχοντα φυτὰ, κράμβας, σαλατικά, κολοκυνθεὰς καὶ ἐν γένει ζαρζαβατικά καὶ τὰ ὅποια ποτίζονται πρῶτ καὶ ἐσπέρας δι' ὕδατος πηγῆς καλῆς, εἰς αὐτοὺς ἀναφαίνεται διαλείπων ἢ ὑποδιαλείπων πυρετὸς ἰδίως εἰς τὰ παιδιὰ καὶ

γυναίκας αἰτινε, δὲν ἐξέρχονται τοῦ χωρίου. Οἱ ἄνδρες σπανίως ὑφίστανται ταῦτα, διότι οὗτοι ἀποδημοῦσι. Ἐκτός ἐάν καὶ οὐκ ἐργάζονται εἰς παρακείμενα πεδινὰ μέρη. ῥάδην ὁ χρόνιος διαλείπων πυρετὸς. Ἀποφεύγουσι τοῦτον, ἐάν τὴν πρῶταν ἐγείρωνται πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ποτίσματος.

Διὰ ταῦτα φαίνεται παράδοξον διὰ τί εἰς τοιαῦτα ὑγιεινὰ χωρία ἔχοντα ἀέρα καθαρὸν καὶ πόσιμον ὕδωρ ἐξαίρετον νὰ ἐπικρατῇ σπο-

## ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΩΣ

Τὸ ἀειθαλές, ἐπίμηκες καὶ κωνοειδές τοῦτο δένδρον, τοῦ ὁποίου ἡ σοβαρὰ καὶ σκυθρωπὴ θέα ἐνεκεν τῆς σταθερότητος καὶ τοῦ μελανούχου καὶ πρασίνου χρώματος, παρέχει εἰς τὸν θεατὴν συναίσθησιν μελαγχολικὴν, ὑπῆρξεν ἀνεκθην κατὰ πολλὰ χρήσιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰς τέχνας πρὸς κατασκευὴν διαφόρων χρεσίμων, καὶ εἰς τὴν ἱατρικὴν πρὸς ὑγιεινὰ καὶ θαραπεῖαν νόσων. Τούτου ἐνεκεν οἱ ἀρχαῖοι ἔταξαν αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἱερῶν ἐν μυθολογίᾳ δένδρων.

Ἐλεγον ὅτι ἡ Κυπάρισσος ἀνεβῆ κατὰ βούλησιν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὑπῆρχε ποτε παῖς, Κυπάρισσος καλούμενος, ἀγαπώμενος παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ παῖς οὗτος φανεύσας ἀκουσίως ἔλαφον, τὴν ὁποίαν ὑπερβάλοντως ἠγάπα αὐτός, ἠσθένησεν ἐκ τῆς λύπης καὶ ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἀπόλλων λυπηθεὶς ὡσαύτως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπήτου τοῦ Κυπαρίσσου, καὶ θέλων ν' ἀποθανάτιση τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ, μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς ἴδιον δένδρον, ὅπερ ἐκάλεσε Κυπάρισσον, καὶ ὥρισεν ὅπως θεωρεῖται πένθιμον καὶ ἐπιτύμβιον δένδρον. Τούτου ἐνεκεν οἱ ἀρχαῖοι ἐφύτευον αὐτὸ ὅπου ὑπῆρχε τάφος, καὶ τὸ εἶχον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Πλούτωνα, τὸν Θεὸν τοῦ Ἄδου. Οἱ ἀρχαῖοι ἔθετον κλάδον Κυπαρίσσου ἐπὶ τῆς θύρας, ἐνθα ὑπῆρχε νεκρός. Κατὰ Στέφανον Βυζάντιον ἐκαλεῖτο ἡ Κυπάρισσος Ἐβανος καὶ κατόπιν Ἀπολλωνίας.

Πατρὶς τοῦ δένδρου τούτου θεωρεῖται ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἰδίως ἡ Κρήτη, ἐνθα φύεται αὐταμάτως, καὶ πολλαχοῦ ἀποτελεῖ δάση.